

NIEUWE

REVU

Kopschoppers op
Mallorca: 'Eén ding is
zeker, ik was het niet' (p.50)

Sergeant Chapman redde
in Afghanistan een
compleet SEAL-team (p.60)

o +
x
Politiek: waarom
ontgoochelde IJmond
massaal PVV stemt (p.28)

NUMMER 28, 09 JULI 2025

Hans Dulfer (85) en Han Bennink (83) staan deze week samen op het podium tijdens North Sea Jazz. Wij brengen de twee iconen van de Nederlandse jazz nu al samen voor een uniek dubbelinterview. 'Ik ben nooit beter betaald dan door Hans.'

WORD ABONNEE

WORTHY: 'ALS MIJN SCHOUĐERS ZIJN VERBRAND, BEN IK GELUKKIG' P.75

Vanaf
€16,25
per maand

**ALS DAT MAAR
GOED GAAT...**

De broertjes Gallagher zijn back!

Uit hervonden wederzijdse broederliefde?
Nah, vooral voor de knaken. Daags voor hun
reünietur kunnen wij nu al niet wachten op de
eerstvolgende staande ruzie op het podium.

EXTRA'S:

- Goedkoper dan los in de winkel
- Elke editie gratis thuisbezorgd
- Gratis digitaal lezen

Ga naar nieuwerevu.nl/abonneren
of bel 0251 – 25 79 24
(ma t/m vr 09.00 uur – 17.00 uur)

of scan de
QR-Code

Deze aanbieding is geldig t/m 31 december 2025 en zolang de voorraad strekt. Je abonneert je ten minste voor de opgegeven periode. Abonnement loopt automatisch door. Prijswijzigingen, druk- en zetfouten zijn voorbehouden. Op deze abonnementsovereenkomst zijn de Leveringsvoorraarden en het Privacy- en Cookiebeleid van Abonnementenland van toepassing.

Voor abonnementen buiten Nederland gelden andere voorwaarden. Kijk voor alle voorwaarden op <https://aboland.nl/algemene-voorraarden/>. Kijk voor meer informatie over digitaal lezen op tijdschrift.land/digitaal-lezen.

TIJDSCHRIFT.LAND

features

28

RONDJE IJMOND
Onder de rook van
Tata Steel peilt
Nieuwe Revu de
stemming

38

HIPPE THEE
Weg met de aloude
zakjes, de nieuwe
trend is matcha

42

GROOT INTERVIEW
Op visite bij jazz-
grootheden Hans
Dulfer en Han
Bennink

50

ZAAK-MALLORCA
Wie vermoordde
Carlo Heuvelman?

56

BROODROOF
In Oekraïne is het
oogsten van graan
vervangen door het
ruimen van mijnen

28

38

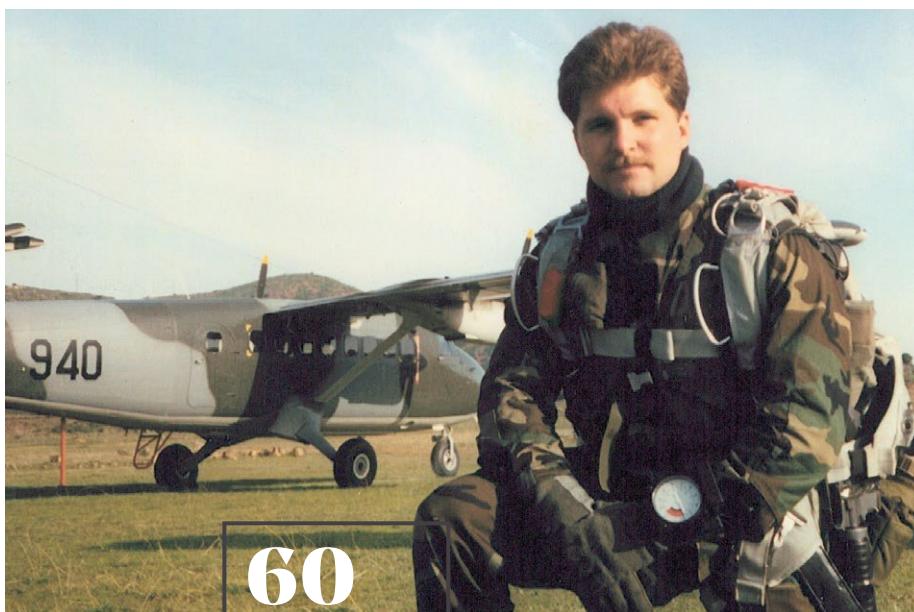

50

Inhoud

NIEUWE **REVU**
EDITIE 28, 2025
09 JULI

60

JOHN CHAPMAN
Waarom deze
heldhaftige Amerikaanse militair
onderscheiden werd met de
Medal of Honor

04

INTUSSEN IN NEDERLAND

10

PARDON LUL NIEUWS

12

WIE DENKT
Huub Stapel
wel dat hij is?

18

WERELD IN BEELD

68-73

PREVIEW TV, MUZIEK & FILM

56

rubrieken

columns

11 BART NIJMAN
Iedereen wil
strenger asielbeleid, behalve
de politiek

17 LUUK KOELMAN
De met benzine gevulde brandblusser van Geert Wilders

75 JAMES WORTHY
De naam van Diogo
Jota zal altijd met
rode letters geschreven worden

78 LEON VERDONSCHOT
Open brief aan
ChristenUnie, NSC
en SGP

INTUSSEN IN NEDERLAND

Hetzelfde riedeltje

Misschien weet Geert Wilders gewoon niet meer beter. De man leeft al jaren in een bunker, wordt met geblindeerde ramen naar zijn werk gebracht. In de koudere maanden ziet hij soms dagenlang geen zonlicht. Een spontaan gesprekje in de supermarkt, het café, het voetbalstadion of op een festival; over de zin en onzin van het leven, hij voert ze al jaren niet meer. Zijn buitenwereld is het geblèr op X, de schreeuwende krantenkoppen van *De Telegraaf*. Zijn enige uitjes zijn dit soort bijeenkomsten met geloofsgenoten, mensen die net als hij walgen van vluchtelingen opvangen, al helemaal als dat gebeurt in hun achtertuin. Misschien denkt Wilders écht dat iedere Nederlander zich de hele dag zorgen maakt over migranten, net als hij. Dus gaat hij nog maar eens de barricaden op, dit keer in Helmond. Die gemeente is voornemens om vijftig minderjarige alleenstaande asielzoekers op te vangen en dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn. Stem PVV, dan houden wij alle migranten buiten! Aan die belofte gaan zich straks weer hordes mensen vastklampen, wederom zullen zijn praatjes niet realiseerbaar zijn en opnieuw zal hij zieltjes blijven winnen op bijeenkomsten zoals in Helmond.

FOTO ANP/ROB ENGELAAR

INTUSSEN IN NEDERLAND

Bedankt Dilan!

De mensen die toch al niet van plan waren straks op Dilan Yesilgöz te stemmen zullen nog eens extra hebben gegruweld van weer een dubieuze actie van de VVD'er, maar diegenen die het zoeken in de populistische hoek weten nu dat er een alternatief is voor Geert Wilders. Schaamteloos gooide Yesilgöz Douwe Bob voor de bus. Lekker scoren over de rug van een artiest die zijn handen niet wil branden aan het overgevoelige debat rond Israël en Gaza en in zijn onwetendheid een keuze maakte waar je inderdaad iets van kunt vinden. Maar een genuanceerde mening is momenteel niet in de mode, zeker niet in politiek Den Haag. Dankzij Yesilgöz staat Douwe Bob opeens te boek als een Jodenhater, toch apart voor iemand die zong bij de opening van het Holocaustmuseum. Toen zat Yesilgöz trouwens op de eerste rij... De bedreigingen die Douwe Bob na de beschuldigingen van de politica kreeg, waren voor de artiest reden even te schuilen in het buitenland, hopelijk zijn de gemoederen weer snel bedaard en kan hij als vanouds, zonder gedoe, weer op het podium staan. Yesilgöz zal het hare ook weer snel grijpen.

FOTO ANP/EMIEL MUIJDERMAN

INTUSSEN IN NEDERLAND

**HERTOG IJS.
MEESTERLIJK LEKKER**

Meesterlijke vondst

Het was verschroeid heet, alle dagen parelde het zweet langs onze reet, maar deze man heeft beet. Wat een geweldig idee! Voor hem dan, want het ligt er wel aan wat er van je wordt verwacht op zo'n tropische dag. Voor bijvoorbeeld een postbode is het een beetje omslachtig om de hele route een parasol voor je uit te duwen, maar als deze pet u ook past: onthoud 'm voor de volgende hittegolf. Zal deze man trouwens ook ijsjes vervoeren in die bak? Dat zou helemaal briljant zijn. Hoewel... Hoe langer we naar de foto kijken, brokkelt ons aanvankelijke enthousiasme steeds wat verder af. De beste man duwt de schaduw voor zich uit, alleen zijn hoofd heeft nu profijt van de uitvinding. En ouderen lopen de meeste risico om bevangen te raken door de hitte, met alle risico's van dien, van alle kanten zijn we weer gewaarschuwd voor de gevaren. Waarom zoekt deze man geen dekking ergens dichtbij de airco? Excus voor dit gemekker, we wijten het maar aan een zonnesteek. Want eerlijk is eerlijk: we zijn hartstikke jaloers op deze sublieme vondst. Hulde!

FOTO ANP/MARCEL VAN DEN BERGH

NOSTALGISCHE GEHAKTBAL

IK WIL TERUG NAAR
VROEGER.. ETEN ZOALS
WE VROEGER ATEN!!

JAAA LEKKER
WIJ OOK!!

KRIJGEN
JULLIE

BEN
BENIEUWD

HET OUDERWETSE VROEGER - WAS - ALLES - BETER -
HOEK STEEN - VAN - DE - SAMENLEVING - ETEN -
GEHAKTBAL A LA DE 60-ER JAREN ...

PAPA
GEHAKTBAL

MAMA
GEHAKTBAL

KINDJE
GEHAKTBAL

Gevaarlijke onwil

'Niemand wil werkelijk wat doen aan het asielprobleem, hoe hard de kiezer daar ook om smeekt'

Frans Timmermans leerde dat zelfs hij niet op twee plekken tegelijk kan deugen. De partijleider van de voormalige PvdA wilde per se zijn blanke zonden belijden op Keti Koti, het bevrijdingsfeest voor slavernij-nazaten, en miste daarom evenals enkele andere linkse politici een Kamerstemming over de strafbaarstelling van illegaliteit.

Het had een ironisch effect want daardoor werd per ongeluk een PVV-voorstel aangenomen dat niet alleen illegaliteit strafbaar maakt (een wassen neus, overigens, want hoe ga je illegalen die niet eens actief opgespoord worden, proberen te beboeten voor bedragen die ze misschien niet eens kunnen ophoesten?), maar ook het hulp bieden aan illegalen onder strafbare medeplichtigheid zal scharen.

Door dit politieke amateurisme gingen plotseling allerlei panelen schuiven. Geert Wilders, aanvankelijk tegen de asielwetten die door zijn eigen minister Faber zijn ingediend, maar door andere partijen zodanig zijn geamendeerd dat de PVV er uiteindelijk niet meer mee in wilde stemmen, wilde nu toch het pakket maatregelen omarmen. Vanwege die strafbaarstelling van illegaliteit, een rechtse wens die al bijna twintig jaar als luchtkasteel leeft.

Daar tegenover staat echter dat CDA-chef Henri Bontenbal het tegenovergestelde deed. Hij stak een stok in de spaken van het strenger maken van het asielbeleid in een pleidooi voor de bescherming van de 'zachte krachten' in de maatschappij, 'die het goede samenleven draaiend houden'. Hoewel het CDA voor de asielnoodwetten wilde stemmen, is de partij nu plots van mening dat de IND de uitvoering van de nieuwe reglementen niet aan zou kunnen.

Het permanent tegen zichzelf verdeelde NSC, een partij zonder leider die op het punt staat om van twintig tot maximaal twee zetels gereduceerd te worden, steigert ook wederom over afspraken waaronder ze in het regeeraakkoord willens en wetens een krabbel hebben gezet. Het staat er letterlijk in: 'Het na definitieve afwijzing of verlies van een verblijfstitel niet-meewerken aan uitzetting wordt strafbaar.'

Nou faalt de IND inderdaad op talloze vlakken in de opvang, het inschrijven en het integreren (de I in IND) van asielzoekers en is de dienst al jaren overbelast, maar wat we hier toch vooral weer meemaken, is wat we altijd al ervaren: niemand wil werkelijk wat doen aan het asielprobleem, hoe hard de kiezer daar ook om smeekt.

Die zogenaamde zachte krachten van Bontenbal stoken al vele jaren stinkende veenbranden en hoe dichter naar een aanpak en een oplossing wordt gekoerst door de kiezer, die in steeds groteren getale bereid lijkt op het meest verregaande alternatief te stemmen, hoe verder de partijpolitiek zich juist daarvan probeert te verwijderen. Als de vingerafdrukken van de PVV ergens op zitten, wordt het uiteindelijk toch allemaal te vies geacht om uit te voeren. Steevast met een beroep op de goede moraal. Het is geen amateurisme, het is antidemocratische en gevvaarlijke onwil. ❌

Bart Nijman is een bloggende veteraan van het internet.

Wie denkt Huub Stapel wel dat hij is?

PROFIEL — De derde acteur in korte tijd die kapt bij de politieserie *Flikken* is Huub Stapel (70). Tygo Gernandt en Victor Reinier werden ontslagen, Stapel stapt zelf op. Waarom eigenlijk?

TEKST ANDRIES JELLE DE JONG
FOTOGRAFIE NL BEELD

Het rommelt nogal rond die serie *Flikken*, wat nu weer?

Huub Stapel hoorde sinds het begin van *Flikken Rotterdam* in 2016 bij de vaste cast, maar geeft nu aan dat hij ermee kapt. De reden? Gesteggel over centen. 'Dat het goedkoper moet, dat er weer een dag af moet of dat je tegen de grimeur zegt: je krijgt volgend jaar 50 euro minder,' vertelde de rasacteur onlangs in de podcast *Slagter en Dresselhuys weten het beter*. 'Ik ben er klaar mee. Ik wil niets met zo'n club te maken hebben.' Het is duidelijk: zo iets laat Stapel zich niet flikken. Komend najaar is de 70-jarige acteur voor het laatst te zien als officier van justitie Hein Berg.

Deze acteur vertrekt zelf, twee andere kopstukken moesten een handje worden geholpen bij hun vertrek...

Begin dit jaar raakte acteur Tygo Gernandt zijn rol bij *Flikken Maastricht* kwijt vanwege een incident dat zich had afgespeeld tijdens de periode

Als ik de politiek in ga, sla ik binnen één dag iemand op z'n bakkes

van opnames in 2022. Hij zou iemand bij de keel hebben gegrepen en aangerand. Ook Victor Reinier kan fluiten naar zijn baantje bij *Flikken Maastricht*. In februari dit jaar kwam na buiten dat hij werd ontslagen bij de populaire politieserie na klachten over agressief en vrouwenvriendelijk gedrag. Ook zou de acteur bonje hebben gehad met zijn tegenspelster Angela Schijf. Over losse handjes bij Huub Stapel hebben we niets gehoord. Hij stapt zelf op.

Wat vindt Huub Stapel van zichzelf?

'Als ik de politiek in ga, sla ik binnen één dag iemand op z'n bakkes.'

Wat vinden wij van Huub Stapel?

Stapel for president.

'Ich hald van dich'

Chantal Janzen tegen Huub Stapel

in het Limburgs in *Tijd voor Max*

Wat vinden anderen van Huub Stapel?

Iedereen is vervangbaar
Bart Ettekoven

BART ETTEKOVEN expert Shownieuws

'Huub Stapel vind ik altijd heel straight. Wat recht is, is recht en wat krom is, is krom. Bovendien is hij erg principieel, want hij zegt nee tegen iets behoorlijk groots. Een mooie rol en een hoop inkomsten die hij hierdoor misloopt. Dan sta je behoorlijk achter je keus en je beslissing. Ik vind dat moedig en stoer. Ik gok dat het een opeenstapeling is van ergerissen die zich de afgelopen tijd hebben voorgedaan. Hij stelt dat hij niet meer wil werken met een producent die zo met mensen omgaat. Hij heeft blijkbaar de financiële vrijheid en het principiële vermogen om daar op deze manier achter te gaan staan. Wat ik begreep uit de podcast is dat het niet om zijn eigen salaris ging, maar om wat anderen moesten inleveren. Of de serie zonder Huub Stapel kan? Iedereen is vervangbaar, daar ben ik echt heilig van overtuigd, al drukte hij wel een flink stempel op *Flikken Rotterdam*. Hij is een

Als ze mij niet bellen, wie moet hem dan wél opvolgen?
Peter Tuinman

begenadigd acteur, dus hij zal zeker gemist worden. Maar er zijn meer goede acteurs in Nederland, dus de serie zal het wel redden. Voor de kijkcijfers zal het verder niet veel uitmaken. Ik ken zijn partner Annemiek wel aardig goed en in die hoedanigheid kom ik Huub weleens tegen. Ik vind hem een markant, kleurrijk persoon.'

ANGELA SCHIJF actrice Flikken

'Verhalen hebben altijd heel veel grijstinten, dat zijn nooit zwart-witoperaties. Ik ga daar liever niet op in. Ik vind niet dat het aan mij is om daar dingen over te zeggen. Een mening geven in deze tijd, waarin zoveel eenduidigheid heerst, vind ik lastig in het openbaar. Dat doe ik liever in een groepsgesprek met mijn naasten of met mensen die het aangaat, dan dat ik er in een interview iets over zeg, als je het niet erg vindt. Dingen worden toch snel uitvergroot of uit hun verband getrokken, en dit is heel precar. Het is ook nooit maar één ding, hè? Ik denk niet dat ik de persoon ben om daar verder iets over te zeggen.'

PETER TUINMAN collega

'In 1985 hebben we samengewerkt in de Friese film *De dream* en we hebben een theatertournee gedaan met *De goede dood*. Huub is een zeer getalenteerde jongen. Hij is veelzijdig in zijn werk; hij kan acteren, zowel in films, series als in het theater. Ook kan hij presenteren en zijn theatermonologen waren ook steengoed. Voor de serie is het een aderlating dat hij stopt. Er lopen daar meer goede mensen rond, maar hij was wel een van de bepalen-

Verhalen hebben altijd heel veel grijstinten
Angela Schijf

de gezichten. Dat ze het achter de schermen niet eens met elkaar zijn geworden, daar laat ik me niet over uit. Hetzelfde als met Victor Reiner: geen idee wat zich daar heeft afgespeeld. Zelf heb ik nooit ellende achter de schermen gehad, ook niet bij soortgelijke politieseries als *Unit 13* en *Bureau Kruislaan* waar ik in heb gespeeld. Huubs opvolger bij *Flikken Rotterdam*? Als ze mij niet bellen, zou ik niet weten wie het dan wél moet worden, haha.'

WOORDVOERDER HOLLANDS LICHT producent Flikken Rotterdam

'We betreuren Huubs vertrek, maar respecteren zijn beslissing. Huub heeft twee maanden geleden laten weten dat hij wil stoppen met zijn rol in *Flikken Rotterdam*. Hoe zijn rol wordt ingevuld, is op dit moment nog niet bekend. We herkennen ons absoluut niet in het door hem geschetste beeld. Daarbij benadrukken wij dat zijn uitzettingen over bezuinigingen binnen de productie pertinent niet waar zijn.' ✘

JOUW voordelen:

Je ontvangt
Panorama goedkoper
dan wanneer je
hem los in de winkel
koopt

Je magazine wordt
gratis thuisbezorgd!

Inclusief gratis
digitaal lezen op je
tablet

Na de actieperiode
eenvoudig per maand
opzegbaar

**25%
KORTING**

**GA NAAR
PANORAMA.NL/
ABONNEREN
OF BEL
0251-257924**

ELKE WEEK

PANORAMA

VOOR MAAR

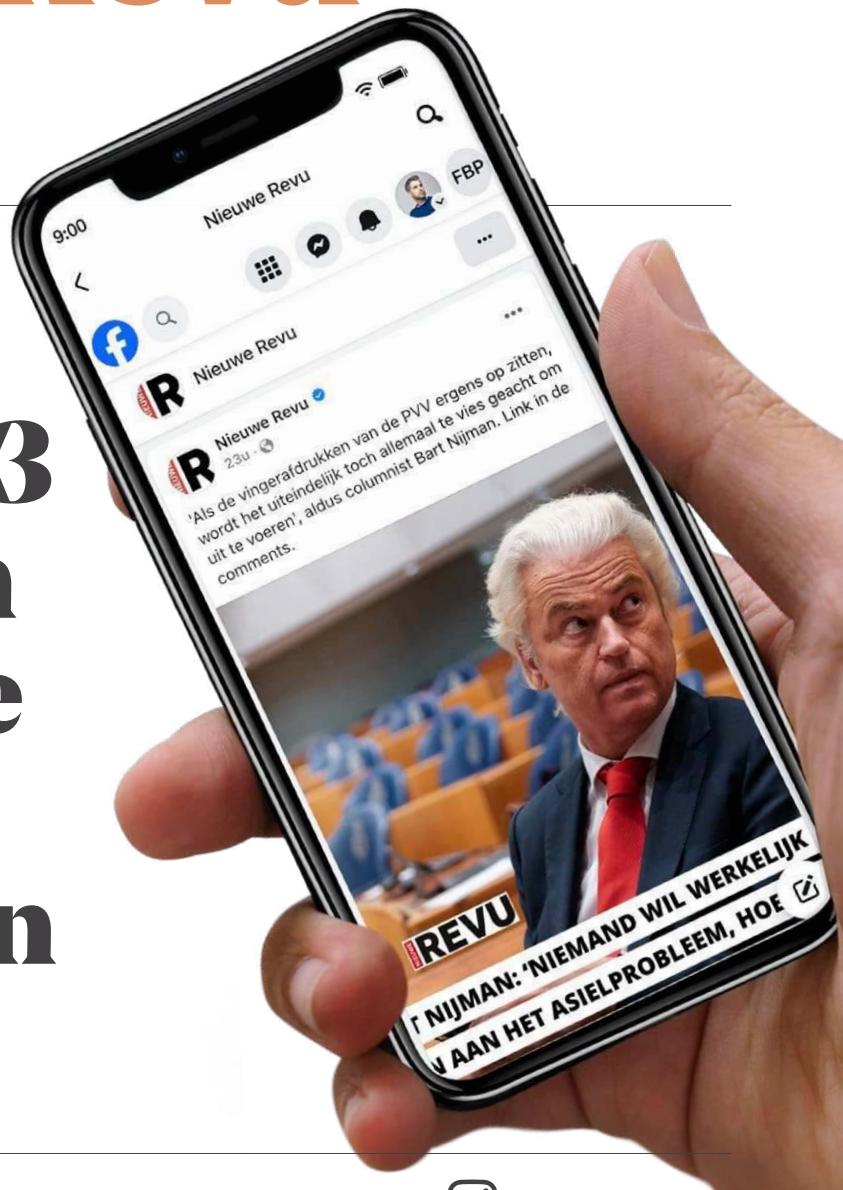
€16,25, PER MAAND

Deze aanbieding is geldig t/m 31 december 2025 en zolang de voorraad strekt. Je abonneert je ten minste voor de opgegeven periode. Abonnement loopt automatisch door. Prijswijzigingen, druk- en zetfouten zijn voorbehouden. Op deze abonnementsovereenkomst zijn de Leveringsvoorwaarden en het Privacy- en Cookiebeleid van Abonnementenland van toepassing. Voor abonnementen buiten Nederland gelden andere voorwaarden. Kijk voor alle voorwaarden op <https://aboland.nl/algemene-voorwaarden>. Kijk voor meer informatie over digitaal lezen op tijdschrift.land/digitaal-lezen.

Nieuwe Revu online

**Word 1 van
onze 40.663
vrienden en
volg Nieuwe
Revu op X,
Facebook en
Instagram!**

[f /nieuwerevu](#)

[X @NieuweRevu](#)

[O @nieuwerevu](#)

Best gelezen op Revu.nl:

1. **Bart Nijman: 'Niemand wil werkelijk wat doen aan het asielprobleem, hoe hard de kiezer daar ook om smeekt'**
2. **Gabberlegende DJ Rob: 'Parkzicht is cultureel erfgoed'**
3. **Migratieonderzoeker Steije Hofhuis (41): 'In veel gevallen gaan moslims en Nederland prima samen'**

DE PIJNLIJKE REALITEIT VAN REUMA

JE MOET STEEDS JE VRIENDINNEN AFZEGGEN

Er leven in Nederland meer dan twee miljoen mensen met reuma. De beschadiging van hun gewrichten en spieren is nog steeds niet te genezen. Mensen met reuma hebben vaak het pijnlijke gevoel dat ze tekortschieten. Als ouder, vriend(in) of collega. Terwijl de buitenwereld denkt dat het allemaal wel meevalt. Dat is de pijnlijke realiteit van reuma. Te pijnlijk om te negeren. Steun ReumaNederland.

Steun nu

Geert levert nooit

'Geert, de man die 'minder, minder, minder' schreewt, terwijl hij zelf consequent minder-minder-levert'

Er zijn politici die iets opbouwen. En er is Geert Wilders. Een man die al ruim een kwart eeuw het Binnenhof onveilig maakt met zijn brandblusser, gevuld met benzine. Waar hij verschijnt, daar verdwijnt elke nuance. Waar hij spreekt, daar verdwijnt elk beleid. En waar hij meeregeert, daar verdwijnt elk kabinet.

Maar volgens Wilders komt dat allemaal door tegenwerking. Hij had 'het strengste asielbeleid ooit' bedongen bij de vorming van het kabinet. Maar het omgekeerde was gebeurd. Iedere elf dagen een azc erbij. 'Om gek van te worden.' Terwijl regeren, volgens Geert, net zo simpel zou moeten zijn als twitteren. GRENZEN DICHT. OPVANG AFSCHAFFEN. VLUCHTELINGEN ERUIT. Klaar. En als iemand een kritische vraag stelt, over mensenrechten of internationale verdragen, gewoon antwoorden: 'Neem jij ze dan lekker zelf in huis!' Hoe moeilijk kan het zijn?

En trouwens, wie had de verkiezingen gewonnen? Nou? De PVV toch zeker! 'Het land heeft gesproken,' riep Geert op de verkiezingsavond. Dus moet het land nu ook maar luisteren. Geen Syriërs. Geen hoofddoekjes. Geen gezinsherening. En graag geen gezever van de Raad van State en de Tweede Kamer, dat nepparlement. Knettergek dat die altijd overal iets van moeten vinden. Want waarom? Wat Geert wil, dat willen de mensen in het land ook. Niet alleen alle inwoners van Katwijk en Staphorst, maar ook iedereen op Facebook.

Het probleem met Geert? Hij dacht dat de verkiezingen winnen hetzelfde is als gelijk krijgen. Dat de rest zijn mond houdt als jij de grootste partij bent. Maar zo werkt democratie niet. Regeren is niet roepen vanaf een balkon. Maar dat is een nuance die hem ontgaat. Al jaren. En dus komt hij nu met het Grote Verhaal. Dat van de saboterende ambtenaren. Linkse rechters. Bureaucratie die moedwillig alles traineert. Eigenlijk is het heel simpel: onze democratie werkt niet omdat zij hem niet gehoorzaamt.

Sindsdien spreekt Geerts achterban openlijk over 'tegenkrachten'. In hun hoofden is de vaderlandse politiek één groot complot. In een vochtige Haagse kelder komen ambtenaren en rechters samen om Geerts revolutie te dwarsbomen. Een kwaadaardige, geheimzinnige macht onder een tl-balk; de deep state.

Geert, de man die 'minder, minder, minder' schreewt, terwijl hij zelf consequent minder-minder-levert. Meer dan een kwart eeuw aan holle frasen, loze beloftes en zorgvuldig gecultiveerd slachtofferschap. Daarom schuift hij nooit aan in talkshows. Het is een theatraal soort afwezigheid. Geert is het kind dat zich onder tafel verstopt in de hoop dat ze hem zullen missen. Want het hele feest draait immers om hem?

Hij heeft een partij zonder leden. Een organisatie zonder structuur. Hij heeft in die 25 jaar zo goed als niets van zijn harde retoriek omgezet in echt beleid. Hij is een politicus van het soort dat niets achterlaat. Maar dat hoeft ook niet. Zijn kiezers verwachten helemaal niet dat Geert levert. Ze willen een gevoel, een woede, een vijandbeeld. Dus stemmen ze op hem. Op de man met de brandblusser, die Nederland gaat veranderen door alle problemen te verbieden. *

Journalist Luuk Koelman is in het bezit van een scherp in de huid krassend pennetje.

Braziliaanse toestand

Met pek en veren werd Jair Bolsonaro het land uitgejaagd, Brazilië had het helemaal gehad met de extreemrechtse president die het land in staat van ontbinding had achtergelaten. Maar we zijn een paar jaar verder en de tijd heeft haar romantische werking gedaan, in ieder geval bij een deel van de bevolking. ‘Brazilië heeft jullie allen nodig voor vrijheid en voor gerechtigheid. Dit is een uitnodiging om jullie kracht te tonen,’ schreef Bolsonaro op X. Aan die oproep werd massaal gehoor gegeven, collectief werd in São Paulo geprotesteerd tegen het feit dat de ex-president veertig jaar cel riskeert. Bolsonaro is inmiddels de zeventig gepasseerd en hij ziet het niet zitten om zijn laatste jaren in de cel te bivakkeren. De eventuele straf heeft nog steeds te maken met de presidentsverkiezingen van 2022. Naar goed Amerikaans voorbeeld stelde Bolsonaro te hebben gewonnen, maar de uitslag was anders. De beschuldiging luidt dat de verliezer een staatsgreep wilde plegen en een plan had gesmeed om winnaar Luiz Inácio Lula da Silva te vermoorden. Het leger zou medewerking hebben geweigerd, Bolsonaro droop gedesillusioneerd af. Maar daarmee is de kous nog altijd niet af.

FOTO AFP/MIGUEL SCHINCARIOL

Duitse Sahara

Bij de gedachte aan een tropische bestemming is Duitsland een van de laatste landen die bij ons opkomt, maar de klimaatverandering spaart ook onze oosterburen niet. Dachten we dat wij een hittegolf achter de rug hadden, in Duitsland werd het plaatselijk nog een tikkeltje warmer: 38 graden! Bosbranden kennen we vooral van de Zuid-Europese landen en Noord-Amerika, maar ook de Duitsers maakten er vorige week kennis mee. Drie gemeenten in de deelstaat Saksen activeerden het rampenplan, enkele dorpen moesten worden geëvacueerd. Geluk bij een ongeluk woekerde de brand op een voormalig oefenterrein van het leger met betrekkelijk weinig woningen in de omgeving. Het water opzoeken is tijdens zulke verhitte tafereelen in principe geen slecht plan, maar ja, moet er wel water zijn. Als sneeuw voor de zon verdween het water hier aan de oevers van de Elbe, in het centrum van Dresden. Probeer maar eens het hoofd koel te houden als het kwik stijgt richting de 40 graden, valt niet mee. Maar als gedeelde smart ook in Duitsland halve smart is, kunnen ze zich daar troosten met de gedachte dat iedereen in hetzelfde schuitje zit.

FOTO EPA/FILIP SINGER

Leve de bruidegom!

Geen cheque is Jeff Bezos te machtig, maar het belangrijkste element van het leven is nou net niet te koop: liefde. Maar gelukkig voor de Amazon-miljardair heeft hij ook wat dat betreft het geluk weer gevonden, tijdens een sprookjesachtige ceremonie in Venetië zei de 61-jarige ja tegen de beeldschone Lauren Sánchez. Vragen we ons even niet af of Lauren ook op Bezos was gevallen als hij zijn inkomen verdiende als pakweg vrachtwagenchauffeur of loodgieter, zo cynisch zijn we niet. Toch was er een smetje op de feestvreugde. De kersverse mevrouw Bezos kwam met 27 verschillende jurken naar Italië, tijdens de plechtigheid is er eentje gestolen. We nemen aan dat Italië het hele politiecorps heeft vrijgemaakt om de zaak op te lossen, want wat een pech voor het echtpaar. De mannelijke helft betaalde naar verluidt zo'n 5,5 miljard dollar voor het driedaagse spektakel, beroemdheden als Oprah Winfrey, Leonardo DiCaprio en Ivanka Trump werden ingevlogen en Venetië werd drie dagen afgesloten van de buitenwereld. En dan gebeurt er zoiets op wat de mooiste dag van je leven moet zijn. Zo zie je maar weer, geluk is niet te koop.

FOTO EPA/DANIEL DAL ZENNARO

Servische troep

'We zijn vandaag hier omdat dit zo niet verder kan. We zitten vast in corruptie,' aldus een demonstrant tegen persbureau AP. 'Hier' is het centrum van Belgrado, betogers hadden diverse plekken gebarricadeerd, agenten proberen de hoofdstad van Servië weer begaanbaar te maken, maar de dagenlange demonstraties slokten alle ruimte op. Op sommige momenten waren meer dan honderduizend ontevreden burgers op de been. Zij eisen nieuwe verkiezingen, maar die staan pas in 2027 op de rol. De huidige president, Vukic, ziet uiteraard geen enkele reden om een vervroegde stemming uit te schrijven. Op papier is Servië een democratie, maar daar merkt een groot deel van de bevolking weinig van. Dat kwam het best tot uiting bij het ook internationaal breed uitgemeten ongeluk in Novi Sad van afgelopen november. Vijftien mensen kwamen om het leven toen het dak van een treinstation instortte en dat incident onderstreept volgens de betogers alles wat er momenteel misgaat in het land. Het gebouw was net gerenoveerd en dat hele proces zou gepaard zijn gegaan met corruptie. De Serviërs zijn er klaar mee, die willen de huidige regering bij het vuilnis gooien.

FOTO AFP/OLIVER BUNIC

WERELDBEELD - OOST-AMERIKA

Hapsnap-beleid

Er verschijnt zóveel Donald Trump-nieuws dat je vermoedt dat de man zeven dubbelgangers heeft. Het ene moment logeert hij bij ons koningspaar, dan belt hij met oorlogvoerende partijen en een uur later bekommert hij zich weer om de Amerikaanse entertainmentindustrie. Zo wil hij volgend jaar graag een UFC-gevecht hosten in het Witte Huis. De hersenspinsels van de man zijn haast niet bij te houden, zoals ook het aantal werkbezoeken niet te turven is. Maar deze klus zal meer voelen als een schoolreisje, met eigen ogen inspecteert hij de voorzieningen van Alligator Alcatraz. De plek in de moerassen van Florida waar vijfduizend migranten worden opgesloten in afwachting van hun deportatie. In vroegere tijden mochten gevangeneng wegrotten in de ellende van Alcatraz, nu is het de omgeving van uitgeprocedeerde asielzoekers. Weliswaar op een andere plek, maar het principe is hetzelfde. Ontsnappen zal niemand proberen, het gebied wordt namelijk bewaakt door honderden krokodillen en slangen. Klinkt als een foute film, maar het is de Amerikaanse realiteit. Tuurlijk woonde Trump de opening bij, het tentenkamp was een van zijn beloftes. Heeft Trump in ieder geval beet, de krokodillen hopelijk niet.

FOTO AFP/ANDREW CABALLERO-REYNOLDS

Gebroken beloftes in de IJmond

In de gemeenten rondom Tata Steel, beter bekend als de IJmond, werd de PVV vorig jaar de grootste. De partij groeide in Beverwijk en Velsen van 13 naar 30 procent. Met nieuwe verkiezingen voor de deur neemt Nieuwe Revu pools-hoogte: 'Dat mooie vaasje heeft Rutte mooi uit zijn kluwen laten klappen.'

O

TEKST
DIEUWERTJE KUIJPERS

FOTOGRAFIE
MARCEL VAN DEN BERGH

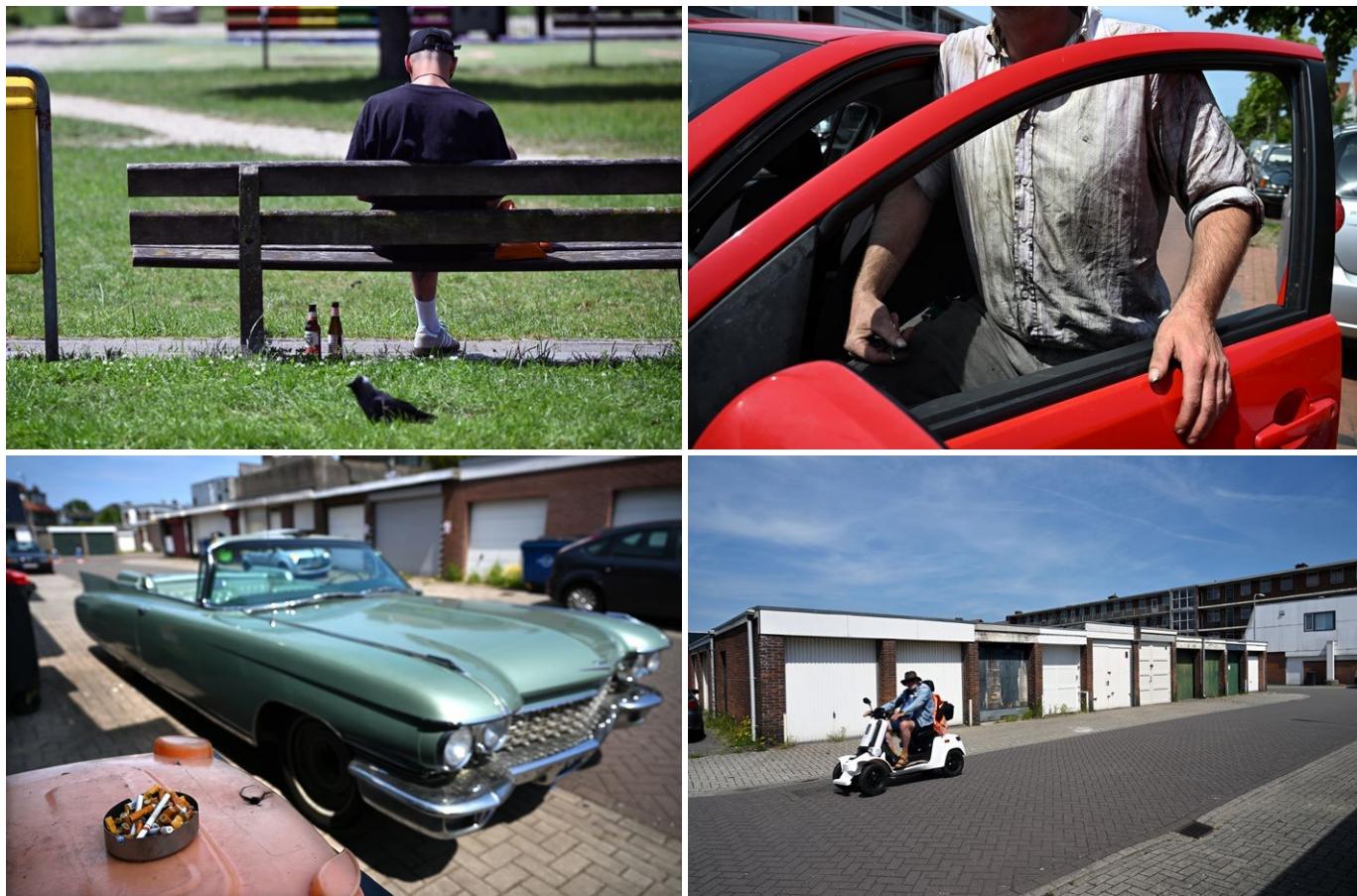
Onder de rook van de Hoogovens groeide ik op. De Oranjetuin in Beverwijk werd door bewoners in de jaren 80 en 90 liefkozend een 'echte volkswijk' genoemd, maar toch zit er weinig romantiek in bosjes vol heroinenaalden en gebruikte condooms. Van de zandbak in de lokale speeltuin kregen we wormmpjes: kale kerels in bomberjacks lieten er hun pitbulls – stevast Diesel of Terror genaamd – in schijten.

Op de ene hoek zat een motorclub, op de andere een Turks koffiehuis. De één rook naar schraal bier, de ander naar eau de cologne, maar beide herenclubs klaagden vol heilige verontwaardiging over 'stigmatisering' van hun nachtelijke activiteiten.

Het was ook gezellig: buurvrouwen zaten kletsend in de voortuin – inclusief zelfgemaakte kin-reflectors gemaakt van karton en aluminiumfolie – met grote bussen tabak van de Aldi en een sigarettenmaker. Ze hielden de boel (en elkaar) in het snotje. Een auto hadden we niet: te duur. Laat staan buitenlandse vakanties, dus zomers brachten we door op het strand. Soms was er een straatbarbecue.

Een steenworp verderop – letterlijk aan de overkant van het spoor – ligt Velsen-Noord, ook wel de 'anus van Beverwijk' genoemd. Het dorp hoort bij gemeente Velsen, maar is gescheiden van de andere dorpen (zoals het rijkere Velsen-Zuid en 'Santpeurt-Neurt') door het Noord-

zeekanaal. Volgens veel IJmonders ‘wil je er niet dood gevonden worden’.

De lokale wijsheid dat ‘wijkers zeikerds’ zijn klopt, want in de praktijk viel het best mee. Waar in de jaren 80 en 90 veel hoekjes van Beverwijk en Velsen-Noord bekendstonden als ‘gribusbuurt’, kwam daar rond de eeuwwisseling verandering in. Er kwamen – net als op zoveel plaatsen in Nederland – nieuwbouwwijken aan de randen om hoogopgeleiden en middendekklasse gezinnen te behouden, en in de oudere kern kwamen koopwoningen tussen de sociale huur-portiekflats.

Gifbel

Als ik nu door de wijken loop waar ik de eerste 25 jaar van mijn leven woonde, zie ik een revival. En dan vooral het minder gezellige deel: onkruid schiet omhoog uit de stoep tegels, er liggen weer motoronderdelen in voortuintjes en er zwerft veel afval op straat. Woonwijken kampten al met grafietregens van Tata Steel, maar een deel van Beverwijk bleek onlangs op een ondergrondse gifbel te zitten. In buurten waar je als 10-jarige tot na het donker buiten speelde, stop je nu na 10 uur ’s avonds je sleutels tussen de vingers. Bewoners kampen met armoede, werkloosheid, (geestelijke) gezondheidsproblemen, overgewicht en drugsgerelateerde overlast.

De nooduitgang is dichtgemetseld. Ik kon vroeger gaan studeren, mijn neefjes en nichtjes wonen nog thuis en werken. Studeren is duur, maar een woning krijgen met een lager- of middendekken kan ook niet.

Enfin, als er érgens een sociaal-democratische oase van potentiële volksverheffing en electorale ruwe kansenparels liggen te smeken om een poetsbeurt dan is het wel in Beverwijk en Velsen-Noord. GroenLinks-PvdA sorteert in ieder geval al voor op een electorale tweestrijd tussen links en rechts door steevast te refereren aan het ‘kabinet-Wilders/Yesilgöz’. Dat wordt een flinke campagnekluif rondom Tata Steel, waar de PVV vorig jaar de meeste stemmen ophaalde. In Beverwijk groeide de partij van ongeveer 13,5 naar ruim 30 procent en in Velsen-Noord lag het bij meerdere stembureaus zelfs boven de 40 procent. In 2019, tijdens de Provinciale Verkiezingen, spreidde de Uil van Minerva haar vleugels boven de IJmond: Forum voor Democratie haalde ruim 20 procent van de stemmen in Beverwijk en Velsen (6 procent hoger dan het landelijk gemiddelde).

Wonen hier, zoals Volkskrant-columnist en Correspondent-scribent Sander Schimmelpenninck beweert ‘mensen die geen of slecht betaald werk hebben en rancuneus zijn omdat ze moeilijk rondkomen’ of vanuit ‘verveling en decadentie’ radicaal-rechts stemmen? Of ligt de decadentie

bij de academische kosmopolieten? De gegoede burgerij die het zich kan veroorloven om – bij verzekering van fressen – vol op het moraalorgel te gaan?

'Asielboot'

Het gebeurt niet vaak dat een landelijke krant op bezoek komt in onze contreien. Toch kwam in 2022 Volkskrant-verslaggever Jarl van der Ploeg een kijkje nemen in Velsen-Noord. Bewoners kwamen bijeen om hun zorgen uit te spreken over de 'asielboot' die in de dorpshaven werd geparkeerd.

De 'verslaggeverscolumn' leest als een vermaning: 'Keer op keer legt burgemeester Dales aan de inwoners uit dat er zwart-op-wit staat dat de boot over een half jaar weer weg is. Alleen helpt die uitleg weinig. Sterker nog: hoe langer de bijeenkomst duurt, hoe groter de woede wordt. "Is het toeval dat de boot in Velsen-Noord komt te liggen en de burgemeester zelf in Velsen-Zuid woont?" "Het is net als met de boeren. Niemand luistert naar onze bezwaren."

Degenen die dat wel deden, kregen er van langs. Annabel Nanninga – die destijds aanwezig was als Statenlid namens JA21 – werd verweten de bewoners naar de mond te praten: 'Je kunt van een mestkever niet verwachten een schone wereld na te streven, want hij heeft juist behoefte aan stront,' aldus de Volkskrant-verslaggever.

Bij de reportage stond een veelzeggende foto van een lege statafel waar bewoners zich konden aanmelden als vrijwilligers voor de asielzoekers. Drie jaar later kan ik het artikel nog scherp voor de geest halen, omdat het een treffend en typend voorbeeld is van hoe de hoofdstedelijke journalistieke beroepsgroep stevast haar dedain richting 'mijn soort mensen' niet kan verbergen. Want oprochte interesse in wat er in Velsen-Noord speelt, was er niet.

Want die 'tijdelijke' asielboot ligt er vandaag de dag – ruim drie jaar later, zij het in kleinere uitvoering – nog steeds. 'Die boot gaat niet meer weg, ik geloof het niet meer,' aldus geboren en getogen Velsen-Noorder, en tevens mijn oom, Bert (68). Direct last van de asielzoekers heeft zijn gezin niet. Wél van een gemeente die met twee maten lijkt te meten. 'Er rijdt de hele dag een touringcar rondom Velsen-Noord, soms met één, soms met vijf asielzoekers. Hier hebben we al jaren geen ov meer,' vult zijn vrouw Leony (50) aan. Dat steekt.

Mijn nichtje Romy (21) werkt net als haar moeder in de zorg en woont samen met haar broer nog thuis ('Het is alsof ik vastzit in een vliegtuig waarvan ik niet weet wanneer en waar die gaat landen'). Leony: 'Mijn kind loopt na werk in het donker over straat en maar hopen dat ze niemand tegenkomt, de asielzoekers worden afgezet met een paar man.'

'In Velsen-Noord kende je vijftien jaar geleden iedereen, nu ken je bijna niemand. Dat zorgt gewoon voor een hele andere sfeer op straat'

De gemeente beloofde dat de touringcar een stop zou maken op de hoofdweg, de Wijkersstraatweg, zodat bewoners ook gebruik konden maken van vervoer. Bert: ‘Nou, ze reden gewoon door, hè. En nu rijdt de bus om Velsen-Noord heen. We noemen het de spookbus.’ Jongeren bekogelden in de eerste weken de touringcar met vuurwerk en stenen. Volgens sommige bewoners omdat de bus niet stopte, volgens de gemeente stopt de bus niet meer vanwege de bekogeling.

Het niet eens zijn over oorzaak en gevolg, en het wederzijds wantrouwen is illustratief voor de moeizame relatie tussen de gemeente en de inwoners van Velsen-Noord. ‘Dit is zó herkenbaar,’ aldus de Velsen-Noordse politica (en tevens jeugdvriendin) Brigitte van den Berg. De D66’er zit momenteel in het Europees Parlement en was voorheen wethouder in Beverwijk: ‘Het gaat niet om die stomme boot, maar om de vraag waarom doe je als bestuur wel veel moeite voor hen, en niet voor mij.’

Zelf ziet ze grote verschillen tussen wijken waar mensen wél telefoonnummers van lokale wethouders of gemeenteraadsleden hebben, en buurten waar dat niet het geval is: ‘In het eerste

geval bel je even, en heb je niet van dit soort miscommunicatie.’ Want juist in Beverwijk en Velsen-Noord, waar bewoners zowel een grote bek als totale schijt aan hiërarchie hebben, is die toegankelijkheid relatief snel te regelen. Van den Berg: ‘We zijn echt een werkgebied. Als de burgemeester flink wat bier wegkapt aan de bar, dan denken we: dat is een goede.’

Gebroken beloftes

In Velsen-Noord mocht het niet zo zijn. Marjan Tamis en Mary Duinmeijer, lid van het voormalig wijkplatform van Velsen-Noord, lepelen in NH Nieuws een lijst gebroken beloftes op. Er racet nog altijd sluipverkeer vanuit Tata Steel door het dorp. Sinds 2002 wordt geroepen dat de Gildebuurt wordt opgeknapt: het staat nu op de rol voor 2026. Het zonder overleg – nota bene na eerdere beloftes dit wel te doen – doordrukken van de asielboot was de druppel. Het wijkplatform stopte.

Resultaat: er bestaat geen overlegorgaan meer tussen de gemeente Velsen en het armste dorp van de gemeente. Want waar het jaarinkomen in Santpoort-Noord (waar D66-burgemeester Frank Dales woont) gemiddeld ligt op 38.000

euro en de woningwaarde op 533.000 euro, is dat in Velsen-Noord 25.200 euro per jaar met een gemiddelde woningwaarde van 278.000 euro. Deze cijfers zeggen niet alleen iets over de omvang van de portemonnee, maar ook over het wereldbeeld.

Onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau, getiteld *Eigentijds Ongelijkheid*, concludeerde dat de werkende bovenlaag en jongere kansrijken vinden dat het wel lekker gaat met Nederland. Terwijl in de lagere sociale klassen ruim een derde aangeeft dat het juist de verkeerde kant op gaat. In deze groep zitten relatief veel niet-stemmers, en als ze stemmen gaan ze voor partijen op de linker- of rechterflank.

Ook zijn ze sterk ondervertegenwoordigd in politieke en bestuurlijke posities, een fenomeen wat bekendstaat als ‘diplomademocratie’. In media-analyses werd de PVV-winst in de IJmond platgeslagen tot de asielboot en migratie, maar voor bewoners staat die boot symbool voor bestuurlijke vervreemding. Bestuurders die zich niet langer kunnen (of willen) identificeren met de mensen over wiens leefomgeving ze besluiten nemen.

Het gaat niet over migratie op zich. Want als er érgens een plek is waar mensen decennialang met en naast migranten wonen, is het wel rondom Tata Steel. In het verleden trokken met name Turkse en Spaanse gastarbeiders naar het havengebied. Mijn oma stichtte een gezin met een Italiaan, mijn tante met een Marokkaan. Er is de laatste vijftien jaar iets anders aan de hand: ‘In Velsen-Noord kende je vijftien jaar geleden iedereen, nu ken je bijna niemand. Dat zorgt gewoon voor een hele andere sfeer op straat,’ aldus Leony.

In Velsen-Noord is de verhouding autochtone versus allochtone bevolking veranderd van grofweg 70-30 in 2010 naar 50-50 in 2025. ‘Als ik ’s avonds uit mijn werk kom fietsen, zijn er alleen nog maar mannen op straat. Polen, Turken of Marokkanen die in groepjes rondhangen.’ Onderzoek in 2021 toonde aan dat bewoners die plotseling worden blootgesteld aan een toestroom van asielzoekers vaker overstappen naar de PVV. Niet het aandeel van migranten of asielzoekers is belangrijk, maar het tempo van een veranderende bevolkingssamenstelling.

Weinig zekerheid

Electoral geograaf Josse de Voogd fietst en wandelt al jaren door Nederland om een goed beeld te krijgen bij verkiezingsuitslagen. Hoe wonen mensen, hoe ziet hun leefomgeving eruit en wat stemmen ze? ‘In Velsen-Noord, maar ook bijvoorbeeld Roosendaal zie je relatief veel lage middenklasse met weinig zekerheid. Dit zijn mensen die eerst opklommen, maar waarmee

het nu minder gaat,’ aldus De Voogd. Er is minder baanzekerheid, minder woonzekerheid en minder sociale samenhang.

Op een van zijn trips ging hij logeren in een pension in IJmuiden. ‘Dat bleek een werkhotel voor arbeidsmigranten. De plaatsen worden hierdoor ook vluchtiger, de binnensteden zijn verlaten en je ziet veel rondhangende mannen in de avonden.’ Lachend: ‘In de Amsterdamse binnenstad hebben ze ook vluchtbare migratie met weinig sociale binding, maar ik denk dat je hoogopgeleide expats hier niet direct mee kunt vergelijken.’

De Voogd hekelt hetwegmasseren van dit taboe door continu met cijfers te komen dat het allemaal wel meevalt. Als concreet voorbeeld met betrekking tot migratie noemt De Voogd een studie van het Sociaal Cultureel Planbureau waarin wordt geconcludeerd dat de sociale cohesie niet verandert als de bevolkingssamenstelling diverser is. ‘Dan staat in heel omslachtige taal beschreven dat deze conclusie aan voorwaarden is verbonden. Investeringen in ➤

begeleiding en sociale voorzieningen bijvoorbeeld. Ja, die zijn er niet, dus het vormt wel degelijk een probleem voor de sociale cohesie.' Een ander voorbeeld is de voorrang voor statushouders op sociale huur. 'Er is een spin ontstaan dat het om maar een klein aandeel huizen zou gaan.' Maar volgens De Voogd is dit gebaseerd op een onjuiste interpretatie van data. 'De impact op wachtende starters met een laag inkomen of mensen die na een scheiding plots een woning nodig hebben is hierdoor veel groter dan gesteld.'

De neiging om de realiteit sluw in te kaderen en de gevoelige randjes met wollige beleidstaal positief weg te moffelen, is volgens De Voogd sterk: 'Alsof mensen die nuances van migratie zelf ook niet zien. Ze zijn niet achterlijk en voelen dus ook feilloos aan dat er niet eerlijk wordt gecommuniceerd.'

Het nieuws dat de Nederlandse economie gemiddeld groeit, komt niet echt aan bij mensen die zien dat een pakkie shag van 12 naar 27,50 euro is gegaan in een paar jaar tijd. Die de energie- en waterrekening zien stijgen, maar ook meer betalen voor dezelfde gevulde klapkrat bij de Lidl. Vanaf de keukentafel noemen familieleden die

PVV hebben gestemd vooral de stijgende lasten en doorgeslagen privatisering. Migratie komt alleen aan bod in combinatie met 'voortrekkerij'. Bert: 'In grote steden mogen geen dieselbusjes meer, maar die Poolse en Hongaarse werklui met hun kentekenplaten wel. Heb je je hele leven in de stad je vreten verdient en mag je vertrekken. Dáárom stemmen mensen PVV, echt niet omdat ze zo graag willen.'

Leony stemde jarenlang op de SP, maar stapte over naar de PVV. 'Niet op Wilders, dat gaat me te ver. Ik had goede hoop met Fleur Agema op zorg, maar die zat uiteindelijk net zo gevangen in de regeltjesbrij.' Of ze de volgende keer weer PVV stemt, dat weet ze zo net nog niet.

Het irriteert onderzoeker Josse de Voogd dat veel duiders en onderzoekers op zoek zijn naar de heilige verklarende graal voor de groei van radicaal-rechts en de PVV-winst: 'Mensen willen het in één enkel ding vatten. Zijn het verdwenen bushaltes en buurhuizen? Of toch migratie? Het is een perfecte storm van allemaal dingetjes bij elkaar wat mensen het idee geeft dat ze het leven minder in eigen hand hebben.'

Doorschuijsysteem

Een perfecte storm die niet van de een op de andere dag is ontstaan, zeker wanneer je kijkt naar de leefomstandigheden. Gemeente Velsen noemt het 'fijn wonen' en presenteert deze verantwoordelijkheid als het 'oplossen van kleine ergernissen die ons woonplezier bederven, zoals overlast, zwerfvuil, hondenpoep en weinig groen', maar in de praktijk schiet het onkruid van sociale verwaelzing op minder fraaie manieren tussen de façade van beleidsmatige

'Het gaat niet om die stomme asielboot, maar om de vraag waarom doe je als bestuur wel veel moeite voor hen, en niet voor mij'

tegels omhoog. Neem de Gildenbuurt. Vorig jaar werd in een portiek van de Gildenlaan de 41-jarige Paul doodgestoken door zijn 34-jarige buurman. Volgens Velsen-Noorders liet de vader van een jong zoontje nog even zijn hond uit. De dader lijdt aan psychoses en had eerder een gaskraan opengedraaid met de intentie de hele santenkraam op te blazen. Buren hadden meermaals aan de bel getrokken bij verschillende instanties: het was niet veilig wonen met deze man in de flat. De woningbouwvereniging kon na de steekpartij hooguit bevestigen dat de man 'vaker onrust veroorzaakte' en dat ze had geprobeerd de 'problemen met een bemiddelaar' op te lossen. 'Dat uiteindelijk zoets zou gebeuren, dat verwacht je natuurlijk niet,' aldus de woordvoerder tegenover *NH Nieuws*.

Begin dit jaar was het weer raak. Een bewoner met psychische problemen en die verslaafd is aan alcohol en pillen, zette de kranen open waardoor woningen en garageboxen volliepen met water. De politie pikte soms een bewoner op, om die vervolgens enkele uren later weer te laten gaan. Tegen *IJmuider Courant* zei flatbewoonster Mandy: "'s Avonds ging hij gewoon weer verder met herrie maken, alsof er niets was gebeurd.'

Banden worden lek gestoken, 's nachts klinkt getimmer, gevloek en geschreeuw en er vinden steeds vaker schietpartijen plaats. 'Iedereen is doodsbang,' vult buurvrouw Samantha aan. De gemeente wijst naar de woningcorporatie. 'Het is in eerste instantie aan de woningcorporatie

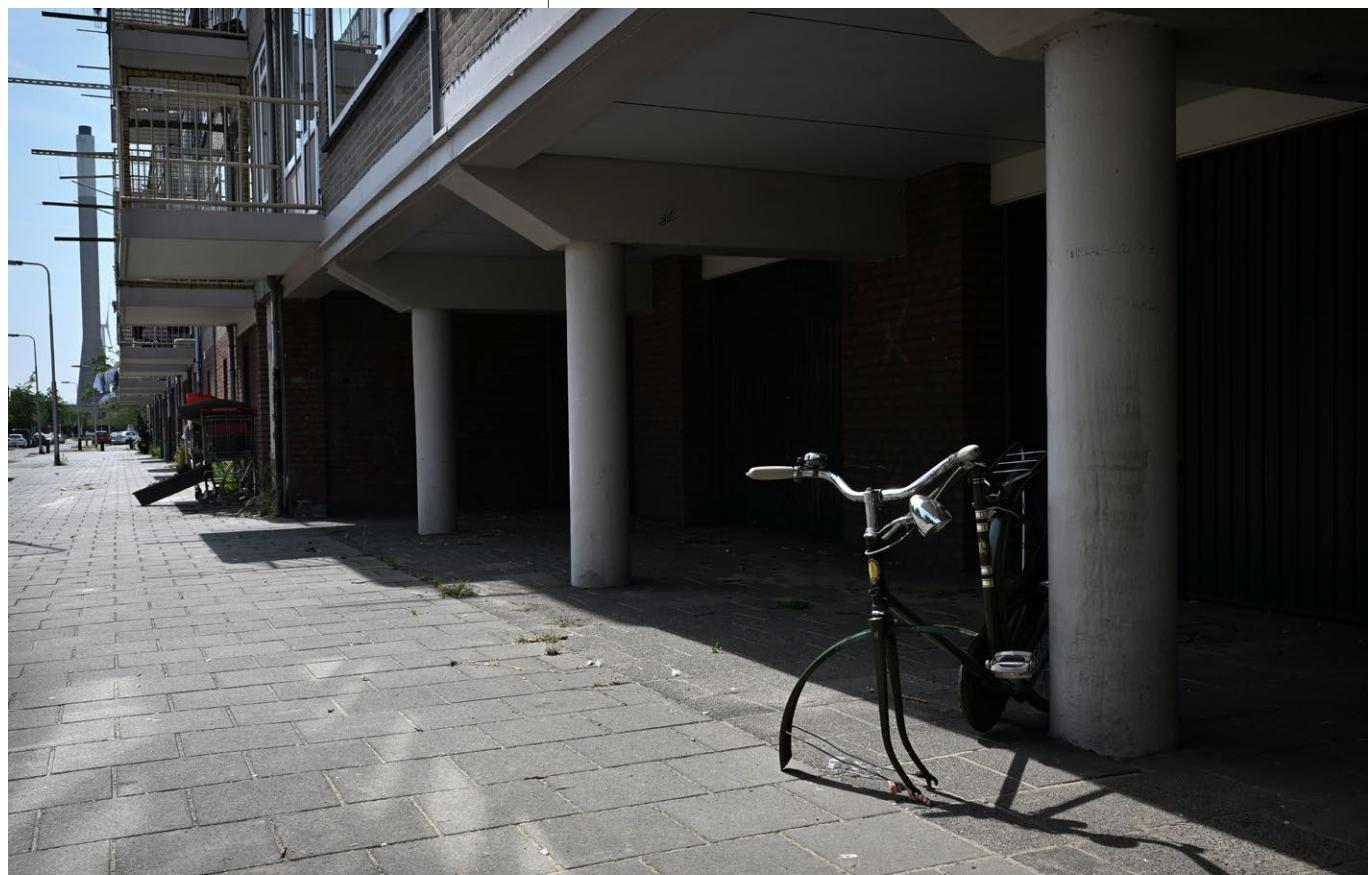
om deze overlastsituatie aan te pakken.' De woningcorporatie wijst op haar beurt weer naar 'de zorg- en ketenpartners' en benadrukt 'geen zorgverlener' te zijn.

Leony ziet in de Gildenbuurt geen losse incidenten, maar een symptoom van een 'doorschuif-systeem'. Of misschien beter gezegd een indeksysteem: 'Lekker doorlullen, vergaderen, rapporteren, clustermanagers, ketenpartners, dossierhouders. Uiteindelijk neemt niemand verantwoordelijkheid voor de situatie, maar is iedereen wél allemaal verrast als het misgaat.'

Volgens onderzoeker De Voogd lopen mensen continu op tegen een 'institutionele beschermingsmuur van mooipraterij'. 'De ambtenaren of hogeropgeleiden met de zekere vaste contracten, maar ook burgemeesters en woningcorporaties, leven in een totale bubbel. Ik merk dat ze zich vaak bikkelhard opstellen naar mensen in kwetsbare posities die kritiek hebben op hun handelen, of hun gebrek aan optreden.'

Hij ziet niet per se een kloof tussen hoog- en laagopgeleid, maar tussen mensen die de luxe hebben de regie zelf in handen te nemen waar sociale voorzieningen falen. 'Als je zelf kunt verkassen, kun je kiezen voor een woonmilieu dat bij je past. Maar dit gaat over mensen die het overkomt en niet de middelen hebben om te verhuizen.'

Volgens voormalig D66-wethouder Brigitte van den Berg is dit deels een gevolg van direct beleid: 'Dat verbod op scheefhuren is funest voor wijken geweest. Mensen met net iets meer draag- ➤

kracht zijn weggejaagd, maar dat zijn degenen die niet alleen maar in de overlevingsstand staan en nog wat tijd overhebben om iets voor de buurt te doen.'

Mag niks kosten

Vijf minuten fietsen verderop woont goede vriendin Renate (40) in Beverwijk. Ook in haar wijk wordt er 'gemengd' gewoond: 'Junkens, alcoholisten en allerlei GGZ-patiënten die totaal niet voor zichzelf kunnen zorgen. Dan liggen wij met zijn allen nachtenlang wakker omdat er weer eens politie voor de deur staat of continue scootertjes met drugs op en neer rijden.'

Haar wijk met sociale huurwoningen in het centrum van Beverwijk is ondertussen wél gerenoveerd. Op de website van woningbouwvereniging WoonOpMaat is te lezen hoe 'het project een belangrijke bijdrage levert aan onze doelstellingen duurzaamheid, wooncomfort en klantbeleving'. Onder het genot van een bakkie laat Renate alle post-renovatiekieren zien bij kozijnen en deuren: 'En dan staat die aannemer hier met geknepen billen uit te leggen van: "Het is niet best, mevrouw, maar het is wat het is." Want ja, hij werkt ook met een budget.'

Tussentijds onderhoud aan de woning zit er ook niet in: 'Dan moet ik op mijn kop staan voor er wat gefikst wordt. Komt een zzp'ertje met een

bussie voorrijden die de boel met ducttape en tie-rippies aan elkaar MacGyvert, en daar moet je het mee doen.' Na de renovatie werd uiteraard de huur verhoogd.

Ook Renate ziet haar woonsituatie als onderdeel van een bredere maatschappelijke trend: 'Het mag niks kosten, alles moet voor een appel en een ei, en als de werkvloer zegt: dit kan helemaal niet, wordt het toch doorgedrukt.' Echt kwaad worden op de aannemer die duurzaam gesubsidieerde kieren aflevert, kan ze daarom niet. Dit zit ook vast. Ze vergelijkt het met de bezuinigingen in de zorg: 'Al mijn collega's en ik zagen de bui al hangen, maar van bepaalde beslissingen merk je pas jaren later de gevolgen. Daarom kunnen politici en managers het veroorloven om die werkvloer te negeren. Alles moest geprivatiseerd worden en er moest geld verdien worden.'

Voor haar juist een reden om niet langer op de VVD te stemmen, maar sinds de vorige verkiezingen over te stappen naar de SP. De PVV is 'absoluut' geen optie: 'Die praten mensen alleen maar naar de mond, benoemen het gevoel dat Nederlanders het nakijken hebben.' Een gevoel wat ze in Beverwijk net zo vaak ziet omslaan naar onvervalste vreemdelingenhaat: 'Niet iedereen die PVV stemt is racist, maar ik zie ze wel vaker bij de PVV zitten dan andere partijen.'

'Alle politieke partijen geven elke verkiezing een lekkende zak zand door, zonder al te veel aandacht te hebben voor wat ze elke keer kwijtraken'

Onderzoeker De Voogd vat de vorige verkiezingsuitslag vooral samen in een 'competitie om publieke middelen'. Een competitie die electoraal wordt uitgebuit door radiaal-rechts, maar alleen maar dankzij de volledige afwezigheid van progressieve partijen op sociaal gebied. 'Het is een taboeonderwerp in progressieve kansrijke kringen. Die gaan ervan uit dat het in Nederland goed geregeld is, maar dat we alleen voor die statushouders nog wat puntjes op de i moeten zetten. Ze hebben helemaal niet door dat daar vaak nog groepen onder zitten.'

'Dat happen naar Wilders en onderlinge gebekvecht versterkt het idee van mensen dat de politiek bezig is met elkaar, en niet met hun,' constateert Van den Berg. Het doorbreken van de bubbel tussen theoretisch en praktisch opgeleiden ziet ze als haar politieke kerntaak. Er rijdt om de zoveel tijd een 'Beverwijkbus' naar Brussel voor rondleidingen: 'Staan ze hier en zeggen ze: "O, wat leuk dat die vergaderingen openbaar zijn." Ja hallo, dat zijn de raadsvergaderingen ook. Maar blijkbaar is die raadszaal net zo ver weg als het Europees parlement.' Want als je niet weet dat je toegang hebt – of het idee hebt dat dat voor jou niet is weggelegd – lijkt bestuur al snel ver weg.

Van den Berg maakt zich vooral zorgen om mensen die het idee hebben dat het toch allemaal geen zin meer heeft: 'Alle politieke partijen geven elke verkiezing een lekkende zak zand door, zonder al te veel aandacht te hebben voor wat ze elke keer kwijtraken.'

Een teleurgestelde gelatenheid overheerst in veel gesprekken. Het idee dat het allemaal niet zoveel uitmaakt. Bert: 'Weet je wat het is? Dat mooie vaasje van Rutte, waar Nederland voor stond en we allemaal zo zuinig op moesten zijn. Dat vaasje heeft ie mooi uit zijn klauwen laten klappen.' ❌

HIPPE THEE

GAME,

FOTOGRAFIE ROMAIN FONSEGRIVES/AFP
TEKST REDACTIE

Binnenkort te zien op uw TikTok- en alle andere socialemedia-accounts, of u er nou trek in heeft of niet: het nieuwste hippe drankje dat door Gen Z al postend, likend en sharend op een schild wordt gehesen. Het heet matcha, is gewoon thee en kost je een rib uit je lijf, maar het is helemaal OMG!

SET & MATCHA

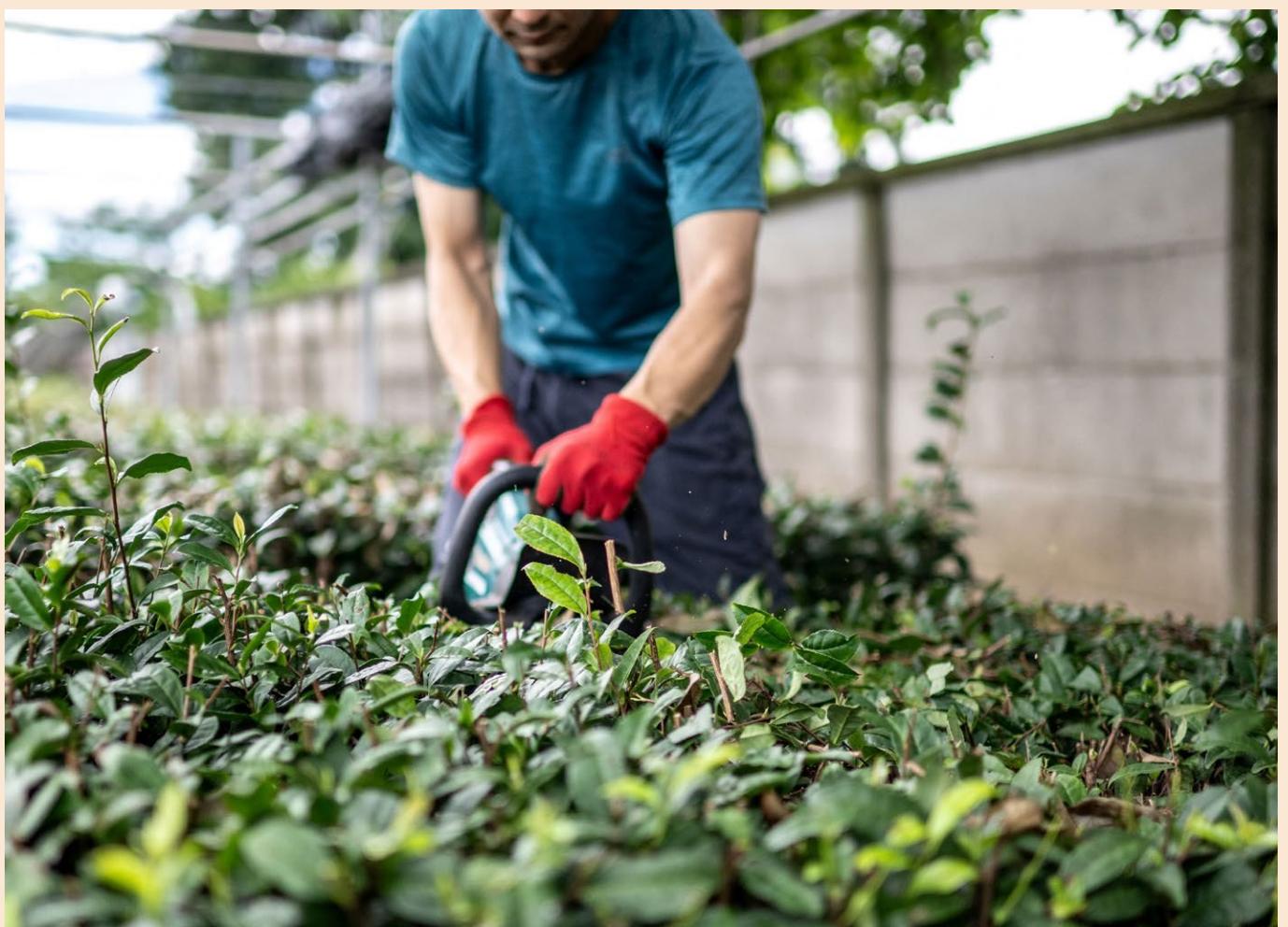

HIPPE THEE

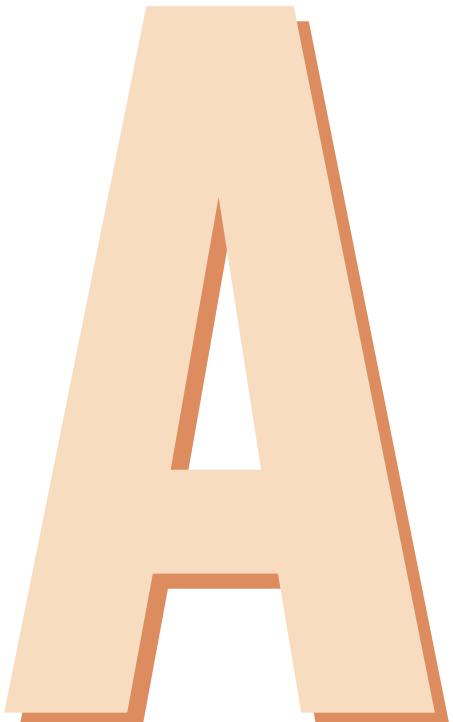

Op de vorige pagina's ziet u Emily Harwitz en haar zus Kate, met in het midden Stevie Youssef. Kate is socialemediamanager bij een onlinebakkerij in Los Angeles (of beter gezegd was, want de shop van de bakkerij is offline) en Emily profileert zichzelf op haar eigen site als een award winning freelance sciencejournalist. Stevie in het midden is een marketing professional van 31. Ze hebben een handjevol volgers en stellen in de wereld van influencers derhalve niets voor. Ze zijn wel het slag volk dat graag bovenop de nieuwste hype springt, uitgehongerd naar online zichtbaarheid als ze zijn. En dus zitten ze sinds kort, samen met heel veel andere hipsters, in trendy tentjes in Los Angeles hun kopjes matcha weg te slurpen. In Japan drinken ze het al eeuwen, dat is een groot deel van de aantrekkingskracht. En de thee in poedervorm is felgroen van kleur, heel Instagrammable dus. Op TikTok en YouTube zijn al miljoenen filmpjes te vinden over hoe je je matcha perfect op de foto kunt zetten. In 2012 produceerde Japan 1430 ton matcha, vorig jaar was dat al 4176 ton. En zelfs met al die extra tonnen poederthee kunnen producenten de vraag amper bijbenen. Een geruststellende gedachte voor hen: elke hype waait ook weer over.

MET DEZE MUZIEK
KUN JE NIET GEEN FOUT MAKEN?

GROOT INTERVIEW HANS DULFER EN HAN BENNINK

Ze komen elkaar al meer dan zestig jaar tegen op de jazzpodia van Nederland: Hans Dulfer (85) en Han Bennink (83). De onvermoeibare tenorsaxofonist versus de onvoorstellbare slagwerker. Nu ze onlangs hun samenwerking hebben vernieuwd, wordt het tijd ze eens samen te brengen voor een gesprek. ‘Ik denk dat ik nooit beter betaald ben dan door Hans.’

TEKST MARK VAN DEN TEMPEN
FOTOGRAFIE IVO VAN DER BENT

Al lagen hun muzikale paden soms mijlenver uiteen: Han Bennink (1942) en Hans Dulfer (1940) hebben een geschiedenis samen. Het optreden van hun eerste gezamenlijke band werd al na zeven minuten door de politie beëindigd. Wanneer Hans last minute een drummer nodig had voor zijn *Jazz in Paradiso*-avonden, belde hij Han. Ze woonden vlak bij elkaar in woonboten op de Vecht, en later in de polders van West-Friesland. Hun echtgenoten waren bevriend, hun dochters werden dagen na elkaar geboren. Twee jazz-reuzen, die misschien buiten Nederland (Japan!) nog wel hoger worden aangeslagen dan hier. ➤

Aan die geschiedenis wordt nu een hoofdstuk toegevoegd. Vorig jaar werd een improvisatie-optreden van de twee op vinyl uitgebracht: *The New, New Acoustic Swing Duo*. Straks geven ze daar op het North Sea Jazz Festival een vervolg aan. Maar eerst gingen ze voor Revu in gesprek in de verbouwde windmolen van Hans. Han woont inmiddels in een Drents bos, maar voor deze gelegenheid wilde hij best in de auto stappen. Om de naamsverwarring compleet te maken ging hond Hansje mee.

Heren, hoe is het na zestig jaar spelen met de oren gesteld?

Hans Dulfer: 'Mijn hoog is helemaal weg. Heb ook veel met popmuzikanten gespeeld waarbij alles harder stond dan bij jazz. Maar ik vind het nog steeds heel lekker om hard te spelen. Dat je de beat tegen je kont voelt schoppen, al mag je tegenwoordig in zalen niet meer boven de 120 db uitkomen.'

Han Bennink: 'Mijn hoogte verdwijnt een beetje, maar voor de rest is het nog best goed, hoor. Gewoon niet te veel hoog spelen, dan hoor ik het nog prima.'

Ik was bij jouw 85ste verjaardagsconcert in Paradiso, Hans. Daar stond je toch maar mooi drie uur op het podium.

D: 'Toch doe ik het nu wel wat rustiger aan. Vroeger nam ik alle solo's en af en toe stootte ik er eentje af. Nu deel ik solo's uit als een grootvizier: jij eentje, jij eentje, dus de band vindt mij wel sociaal geworden. Dat heb ik geleerd van Miles Davis. Die zag ik een keer op North Sea Jazz met een grote band. Hij liep dan tussen al die mensen door en gaf af en toe een knal op een keyboard of een stoot op z'n trompet. Maar wat ik hem ook zag doen, was achter zijn rug een vinger opsteken. En dan begon gelijk een van zijn bandleden een solo. Dus het leek allemaal totaal geïmproviseerd, maar het zat haarscherf in elkaar. En de bandleider was de baas.'

Jij speelt eigenlijk altijd met jonge muzikanten.

D: 'Ze spelen graag in mijn band, want ze hoeven van mij nooit te repeteren. Ik heb ook nog nooit iemand hoeven te ontslaan, ze gaan altijd vanzelf weg. Dan weet ik exact wat ze denken: wat die lul van een Dulfer kan, kan ik ook. En daar vergissen ze zich in, want het gaat niet alleen om het spelen. Het is ook wat ik organisatorisch voor ze doe en wat voor geld ik voor ze regel. Als ze dat in de gaten krijgen, proberen ze nog weleens terug te komen, maar dat gaat dan niet meer. Dan zeg ik: "Het was een leuke tijd, die moet je nooit herhalen."

B: 'Spelen is toch de allerbeste leerschool. Tot spelen komen is al een hele onderneming, hoor. Je moet met zoveel dingen rekening houden. Kind, wat heb ik niet achterin volgepropte busjes gezeten. Honderden kilometers opgevouwen naast je eigen drumstel, terwijl veel snellere auto's voorbijrazen. Zo heb ik jarenlang heel Duitsland doorkruist, want daar was altijd werk. Uren rijden in mijn zwart geteerde Citroën-bus, slapen tussen je drums. En ik had altijd veel bij me. Maar ik heb het er allemaal voor over gehad om te mogen spelen. Ik heb pas nog met Hans gespeeld in Swalmen. Naar aanleiding van *The New, New Acoustic Swing Duo*-plaat krijgen we nu meerdere aanbiedingen, waaronder van het North Sea Jazz Festival.'

Dat is toch een fantastisch podium?

B: 'Het is me eigenlijk te grootschalig. Ik hou van kleine festivals, zoals laatst in Gent. Daar speelden we in de achtertuin van een herenhuis. Met honderd man stond die echt vol en allemaal mensen die zeer toegewijd waren. Van dat soort dingen hou ik. Ik heb ooit met Misha

Mengelberg op Kralingen gespeeld. Honderduizend man! Dan heb je eigenlijk geen contact meer met het publiek.'

D: 'Ik vind niets te groot. Een kleine zaal op North Sea? Dat vind ik eigenlijk heel irritant. Want ik heb daar nooit anders dan in de grote zalen gespeeld.'

Wat kunnen we daar verwachten?

D: 'Ik probeer altijd ingewikkelde muziek te spelen, maar toch zo verpakt dat de mensen er lol aan beleven. Ik weet niet wat Han gaat doen. Ik zeg niet tegen hem wat ik ga spelen en hij zegt niet tegen mij wat hij gaat spelen. Ik hoef me dus ook helemaal niet voor te bereiden. Dat is spannend.'

B: 'Afspraken kunnen alleen maar de boel verpesten. Je kunt bijna geen fout maken met deze muziek. Het loopt weleens helemaal spaak, maar dan kom je er altijd wel weer uit. Dat vind ik juist het leuke van muziek maken. Als je altijd for sure van punt A naar B gaat, dan is voor mij de lol eraf. Je kan er een hele tijd over zitten lullen, maar het gaat altijd anders lopen. Al bij de eerste noot is het anders. Dan wordt het roeien met de riemen die je hebt. Hij wil nu daarnaartoe. Zal ik hem volgen? Of zal ik er iets anders ingooien? Ik denk dat het een goede beschrijving is dat je in de tijd dat je leeft een rugzak vol muzikaal materiaal verzamelt, waar je naar believen wat uit kan halen.'

Wie van jullie begint dan?

D: 'Nou, ik zet meestal in, dat heb ik geleerd van Herman Brood. Als die naar een sessie toe kwam, bijvoorbeeld in jazzcafé Alto, dan ging hij meteen achter de piano zitten om bamboem iets in te zetten wat hij kon spelen. Dat vertelde hij me ook naderhand: bij een sessie moet je altijd als eerste op het podium staan. Aangeven dat jij de leider bent en verder niemand. Want voor je het weet, kiezen ze iets wat je helemaal niet kan spelen. Ik heb het Herman vaak zien doen en dat was een hele goede methode. Want hij kon best een aardige *My Funny Valentine* spelen, maar verder...'

B: 'Ik speel een beetje andere muziek dan Hans, maar we kunnen beiden goed improviseren. Als de mensen daarbij zouden gaan dansen, zou ik daar niets op tegen hebben. Zou ik zelfs een hele eer vinden. Want een drummer is toch gemaakt om de boel aan de gang te krijgen. Dat het gaat swingen en dat mensen gaan dansen. Dat is al moeilijk genoeg. Er zijn best heel veel drummers die achter een drumstel heel vingervlug zijn, maar swingen is toch een heel ander ding.'

Dat kun je niet leren?

B: 'Dat moet je ontdekken. Toen ik begon, was ik helemaal gek van drummer Max Roach. Die vond ik zó virtuoos. Maar hij kon ook heel slordig spelen. Toen zei bassist Ruud Jacobs dat ik eens naar Kenny Clarke moest luisteren, de drummer van Miles Davis. Toen hoorde ik voor het eerst die vederlichte swing. Het is niet alleen maar de maat slaan, het loopt gelijk. En wat er dan loopt? Dat is juist het geheimzinnige. Er zullen best wel een heleboel drummers zijn die puur voor het technische aspect gaan. Als ik uitgenodigd word op het conservatorium zie ik genoeg van die goudhaantjes lopen. Dan denk ik: joh, je kan er beter nog vanmiddag af gaan dan morgen. Of ik zeg ze: "Als je dan toch geld wil verdienen met drummen, moet je een paradiddle leren spelen met je pik. Maar dan wel met een rimshot erbij."

Vragen ze jou weleens op het conservatorium, Hans?

D: 'Nee, maar dat is ook terecht. Want ik geef ontzettend af op die conservatoria. Ik vind dat ze er mensen opleiden tot werklozen. Er komen zoveel musici van af die ontzettend goed Charlie Parker-solo's na kunnen spelen, maar wat heb je daaraan? Het is al eens gespeeld en niemand wil daar meer naar luisteren. Dat is het vervelende gewoon. Dus als je met dezelfde soort muziek toch iets weet te doen waarmee je de mensen aan het reageren of zelfs aan het dansen krijgt, dan vind ik dat wel bijzonder.' ➤

Ik las over jullie eerste samenwerking Heavy Soul Inc. Dat het eerste optreden na zeven minuten beëindigd werd door de politie.

D: 'Klopt, al heette het toen nog niet Heavy Soul. In Katendrecht zat een oude jazzclub waar ik veel kwam. Wij zouden daar gaan spelen met pianist Kees Hazeveld, bassist Arjen Gorter, Han en ik. We zetten in en al tijdens het tweede nummer viel de politie binnen. Die kwamen zeggen

dat het moest stoppen omdat we veel te veel lawaai maakten. De buren hadden geklaagd dat we een stelletje gekken waren. Die mensen waren beschaafde jazz gewend, niet de herrie die wij maakten. Dat heette later in het jazzboek van Rudy Koopmans 'de zeven minuten van Katendrecht'.'

Met collega-saxofonist Willem Breuker kon je toch ook goed herrie maken?

D: 'Als Willem en ik met zijn tweeën gingen spelen, was het vooral een kwestie van wie het meeste geluid kon produceren. Ik heb daar nog opnames van uit jazzcafé De Kroeg op de Lijnbaansgracht. Dan speelden we wie het hardst kon piepen, gieren en gillen. En we eindigden altijd met een lullig wijsje. De ene helft van het publiek vond dan dat ik had gewonnen, de andere helft Willem. Maar het grootste gedeelte van het publiek was ondertussen weggelopen.'

B: 'Willem won in 1966 het Loosdrecht Jazzfestival met zijn bigband, daar werd toen echt schande van gesproken. Zanger Max van Praag was toen directeur, en Willem speelde expres lullige versies van zijn liedjes als *De appeltjes van oranje*. Van Praag was razend.'

D: 'Dat was allemaal mijn schuld, want Van Praag had mij gevraagd of ik nog een leuke band wist. En toen was ik zo dom om Breuker te noemen. Die wou het zelfs niet eens doen, maar toen hij hoorde dat Max van Praag de organisator was, kwam hij wel. Begon hij op die typische Willem Breuker-manier al die wijsjes van Max van Praag te spelen. Dat was direct voor het laatst dat het Loosdrecht Jazzfestival mij ergens voor vroeg.'

Han, jij hebt beroemde jazzmusici begeleid als Sonny Rollins en Dexter Gordon. Waarom speelden die mannen zo graag met Nederlandse musici?

B: 'Het was vooral ook een geldkwestie, niet perse omdat we hier zo goed waren. Ik heb er wel heel snel door leren spelen. Vooral tenorsaxofonist Johnny Griffin speelde zulke ongelooflijk hoge tempi. Dat waren we in Nederland helemaal niet gewend. Ik was pas negentien, maar werd door hem gevraagd omdat andere drummers zijn tempi niet aankonden. Na afloop was ik zo kapot, ik kon niet eens meer mijn snare-drum de trap op dragen. Maar ook saxofonisten Lucky Thompson en Don Byas konden er wat van. Byas zei dan tegen me: "Jongen, je moet in tweeën tellen, dat geeft rust." Daar heb ik heel veel aan gehad.'

Hans, heb jij in je jonge jaren vaak artiesten begeleid?

D: 'Nee, daar vond ik mezelf niet goed genoeg voor. Ik heb wel een keer met Dexter Gordon op zijn verzoek een stukje meegespeeld. Dat was in Arnhem, maar dat doe ik nooit meer. Want dan sta je toch naast God en gedraag je je ook een beetje zo. Ik gedraag me liever als God ten opzichte van mijn eigen muzikanten, en dat accepteren ze ook van me. Vooral als ze aan het einde van de dag hun geld in handen krijgen. Ik

heb wel vaak artiesten die niet kwamen opdagen vervangen. Dat was toen ik begin jaren zeventig de *Jazz in Paradiso*-avonden organiseerde. Dan moet je toch wat doen als zo'n gast te laat was. Daar hebben we ook een keer een Dexter Gordon-plaat opgenomen, met Han op drums. En er is ook een fantastische opname van Han met Ben Webster die nog steeds niet uitgebracht is. Heb ik nog op een cassette staan.'

B: 'Ja, dat weet ik nog, want toen is ie kwaad op mij geworden. Ik speelde namelijk in de pauze ook met Misha Mengelberg, als pauzenummer. Dus die avond had ik een vette schnabbel. Daar zorgde Hans wel weer voor, hè?'

D: 'Ik had die pauze-act gepland als een soort van tegenpool, maar Ben zag het niet zitten. Als Webster dronken werd, moest je niet bij hem in de buurt komen. Dan ging dat hoedje van hem op het achterhoofd en was het van: "You motherfucker, you have to swing!" En vooral niet van ➤

HANS DULFER – 'IK GEEF ONTZETTEND AF OP DIE CONSERVATORIA. IK VIND DAT ZE ER MENSEN OPLEIDEN TOT WERKLOZEN'

HAN BENNINK – ‘VOORAL TENOR-SAXOFONIST JOHNNY GRIFFIN SPEELDE ZULKE ONGELOOFLIJK HOGE TEMPI. NA AFLOOP WAS IK ZO KAPOT, IK KON NIET EENS MEER MIJN SNAREDRUM DE TRAP OP DRAGEN’

dat rare lawaai maken met meneer Misha Mengelmoes.’

Dexter Gordon was een junkie, gaf dat nog problemen?

D: ‘Die kwam ook veel te laat. Hij woonde toen in Kopenhagen en zou met de trein arriveren. Daar heb ik een hele dag voor staan wachten op het Centraal Station. Elke keer als er een trein uit die richting kwam, ging ik kijken of ie aan boord was. Er was toen nog geen overkapping, dus aan het eind van de dag was ik kletsnat van de regen. Maar ik wilde me niet laten kennen. Zag ik uiteindelijk een man van 2 meter met een saxofoonkoffer uitstappen. Toen heb ik Gordon in de auto gezet en ben ik naar Paradiso gereden. Het enige wat hij zei was: “Dulfer, show me the red light district.” Terwijl een afgeladen Paradiso op hem zat te wachten.’

Sommigen woonden toch ook hier?

D: ‘Ben Webster, maar ook Dexter Gordon hebben lang in Nederland gewoond. Don Byas was hier al begin jaren vijftig komen wonen, hij had ook een Nederlandse vrouw. Ik ging vaak met hem vissen in het Sloterpmeer.’

B: ‘Don Byas kon goed vissen op karper. Wij repeteerden een keer met Johnny Griffin in Club Sheherazade, en die zaal had van die klapdeurtjes. Dat was ’s middags, en op een gegeven moment vliegen die deurtjes open. Er stond iemand, maar ik kon niet zien wie. We zagen alleen de koplamp van een brommer, en aan de achterkant staken allemaal werphengels uit. Was het Don Byas, op zijn visserslaarzen. En Griffin scheet zeven peulen, want die hadden een respect voor Byas.’

D: ‘Wij zijn van een leeftijd dat we al die mensen nog hebben meegemaakt. Han heeft met Eric Dolphy en Sonny Rollins gespeeld, ik toer-

de met Albert Ayler en Gary Peacock omdat ik een Opel Kadett had. Het bezit van een auto was toen bijna net zo belangrijk als goed kunnen spelen. Ik heb zelfs met John Coltrane gesproken. Als ik het weleens vertel tegen mensen zitten ze met open mond te luisteren.’

B: ‘Je moet een boek schrijven!’

D: ‘Dat heb ik al gedaan.’

Fotograaf Ivo van der Bent is inmiddels gearriveerd. Hans geeft hem een rondleiding door de molen en wijst op een ingelijste foto van hem en Candy. Het is van de hand van topfotograaf Paul Huf. Enigszins vlein: ‘Weet je hoeveel foto’s hij maakte op die shoot? Twee.’ Ivo laat zich niet gek maken. ‘Ik denk dat ik aan een stuk of vijf genoeg heb.’

Han, heb jij ooit met Candy gespeeld?

B: ‘Jazeker, Candy heeft op mijn 75ste verjaardag meegespeeld met mijn orkest de Instant Composers Pool. We speelden een blues en zij paste er feilloos in.’

D: ‘Candy kent al mijn nummers, dus zij kan altijd meedoen. Toen ze bij Prince speelde en hij in Nederland was, had ze gevraagd of ik een keer mee mocht doen. Dat werd een aftershows in Utrecht. Ik sloofde me meteen uit door mijn saxofoon op mijn kin te zetten. Van Don Byas had ik geleerd dat je iets moest laten zien wat anderen niet konden, en dat was mijn truc. Dat vond Prince geloof ik niet zo leuk.’

B: ‘Dat kun je ook niet maken.’

D: ‘Maar wat nou zo gek was: op een gegeven moment hoorde ik Prince naast me zingen: “Osama Bin Laden is going to bomb the USA.” En dat was iets van twee jaar voor 9/11. Ik vertelde het later aan mensen die me dan aankeken van: daar heb je die fantast van een Dulfer weer. Totdat er opeens een dubbel-cd uitkwam van die show. En wat hoor je daarop? “I’m coming home, because Osama Bin Laden is going to bomb the USA.” Compleet met datum en al!’

Toch grappig hoe jullie wegen elkaar altijd weer kruisen.

D: ‘Wij hebben heel veel met elkaar te maken gehad, door die concerten in Paradiso. Maar ook omdat de beide dames die wij destijds hadden met elkaar bevriend waren en zijn dochter bijna op dezelfde datum was geboren als de mijne. Drie dagen ouder. Dan kwam hij met zijn kinderen ’s middags hier bij mij of ik kwam bij hem langs op de woonboot even verderop.’

Han, als je tot slot nog iets aardigs over Hans zou moeten zeggen, wat zou dat dan zijn?

B: 'Dan zou ik zeggen dat ik nooit ruzie met Hans heb gehad. Maar ik ben niet een type voor ruzie, hoor. Er was ook nooit een verschil van mening.'

D: 'En Han hielp je altijd uit de brand. Hij is ook weleens een keer voor mijn drummer ingevalen, in jazzcafé Alto. Kwam ie binnen in een korte broek.'

B: 'Joh, dat was de enige keer dat ik in de Alto heb gespeeld. Hans noemde het een wereldpre-

mière. En hij heeft mij toen uit eigen zak betaald. Ik denk dat ik nog nooit zo goed betaald ben geworden als toen in de Alto.' ✕

Hans Dulfer & Han Bennink: The New, New Acoustic Swing Duo is uitgebracht op No. 1 Hotwax Records. Ze spelen 12 juli op het North Sea Jazz Festival.

Hans Dulfers Total Response speelt nog het hele jaar door heel Nederland.

'IK WEEET ÉÉN DING ZEKER: IK WAS HET NIET'

Carlo Heuvelman raakte op 14 juli 2021 doodelijk gewond bij een vechtpartij op Mallorca. Negen Hilversumse tieners stonden de afgelopen jaren terecht. Niemand werd veroordeeld. Maar wie heeft het dan gedaan? Een alternatief scenario, dat tijdens het proces terzijde is geschoven, verdient meer aandacht. Betoogt het onlangs verschenen boek *De Zaak Mallorca* van journalist Maarten Kolsloot.

TEKST
MAARTEN KOLSLOOT
FOTOGRAFIE
ANP

H

Het is zaterdag 18 september 2021 en Mees, samen met Hein en Sanil een van de drie hoofdverdachten voor Carlo's doodslag, is gefrustreerd over de vrijlating van Lukas, Lars en Stan. Hij zit al ruim vijf weken in de gevangenis, en zijn vrienden zijn nu weer op vrije voeten. Tuurlijk, hij heeft stevig gevochten op Mallorca, daar loopt hij ook niet voor weg, maar met de dood van Carlo heeft hij echt niets te maken. Op deze dag belt hij 's middags vanuit de gevangenis een goede vriend. Hij vraagt of het klopt dat de drie weer vrij zijn. De vriend bevestigt dat, waarop Mees

zegt: 'Bro, ik zou je zeggen man, dat zijn juist diegenen die ze moeten hebben, maat.'

De volgende dag heeft hij zijn moeder aan de lijn: 'Ik had het ook een beetje zwaar met het nieuws, de laatste tijd. Dat die drie jongens weer vrij zijn (...) Ja, net juist nu dat ze doorslaggevende dingen gevonden hebben wat er met die jongen is gebeurd. En dat duidt allemaal juist met echt rode pijlen en toeters en bellen naar die drie gasten die ze nu vrij hebben gelaten.'

Dat ze naar huis mochten komen, denkt Mees, doordat de andere drie verder nauwelijks vechtend op beeld staan. Dan moet een rechter hen bij gebrek aan bewijs wel laten gaan. Mees vermoedt dat de vrijgelaten jongens toch wel bang zullen zijn: 'Ze weten zelf echt wel wat ze gedaan hebben,' zegt hij. 'Hoe voelen zij zich nu? Ze hebben effe gezeten. Zij hebben het onderzoek gezien. Ze weten hoe serieus het allemaal is.'

Zeer gewelddadig

De vrijlatingen kunnen direct gekoppeld worden aan de theorie die de politie al in het begin van het onderzoek lijkt te ontwikkelen. Namelijk dat Sanil, Mees en Hein de meest waarschijnlijke daders zijn. Op de beschikbare opnamen van andere incidenten zijn die jongens zeer gewelddadig. Mees en Sanil hebben bij De Zaak harde klappen en trappen uitgedeeld en bij de Bierexpress, de kroeg waar vóór het gevecht met Carlo de Hilversumse groep verdachten al bij een andere vechtpartij betrokken raakte, zijn Sanil en Hein gefilmd toen ze Javier schopten. Is het dan niet logisch dat zij ook verantwoordelijk zijn voor het geweld tegen Carlo?

Nee, zegt Mees, dat is niet logisch. Kijk eens goed naar het verloop van het gevecht, lijkt hij van de daken te willen schreeuwen. Hij staat voor de Bierexpress naast Sanil, Hein en Daan, in de eerste rij van hun groep. Mees staat helemaal links, tegen de gevel aan. Iets meer naar achteren staan Kaan, Lukas, Stan, Lars, Martijn en Hidde. Mees ziet drie Waddinxveners direct tegenover zich staan, van links naar rechts: Ruben, Timo en Javier. De tweede rij wordt gevormd door Patrick en Carlo. Mees staat oog in oog met Ruben. Als Timo Sanil in zijn gezicht tuft, haalt Sanil uit. Mees slaat Ruben vrijwel tegelijkertijd een bloedneus. Die schrikt, draait zich om en vlucht weg. Mees rent meteen achter hem aan,

probeert hem te tackelen, maar Ruben is sneller en ontkomt. Mees staakt na een tiental meters zijn achtervolging. Natuurlijk komt dit verloop van de gebeurtenissen Mees goed uit, zo kan hij in dit scenario niet in de buurt van Carlo zijn geweest omdat Carlo niet vooraan stond, al lijkt het er sterk op dat de volgorde van Mees' handelingen klopt. Ruben bevestigt de gang van zaken in zijn aangifte bij de politie.

In dit verloop van de gebeurtenissen, die door twee betrokkenen zijn waargenomen (Mees en Ruben), kan Mees niet weten wat er in de tussen-tijd achter hem gebeurt. Hij rent immers achter Ruben aan. Mees weet niet wat zich daar heeft afgespeeld, maar heeft daar wel gedachten over. Hij spreekt ze voor het eerst uit in zijn tweede verhoor, op 23 augustus.

Mees: 'We hadden een soort tweede brigade in het gevecht. We waren met twaalf. Voorop liep een aantal en achterop. Ik denk dat Carlo toen [bij] de tweede groep aangewaaid kwam. In die groep liepen Lucas, Lars, Stan.'

Politie: 'Wie liep in de eerste brigade?'

Mees: 'Ik, Sanil, Hein. De eerste groep heeft niets te maken met Carlo en met alles wat er gezegd is. Die tweede groep is de rest. Er zijn beelden. Kaan, Hein kwam later, Daan, nee Daan zat voor. Lukas, Lars en Stan. Martijn kwam daarachter. Iedereen behalve ons vierden kwam later aangelopen.'

Hij verwoordt het nog een keer anders: 'Ik ➤

Slachtoffer Carlo Heuvelman.

Mees denkt dat de verantwoordelijke voor de dood van Carlo gezocht moet worden in wat hij noemt 'de tweede brigade'. Die bestond uit Lukas, Lars, Stan en Martijn

denk daadwerkelijk dat de jongens die wat met Carlo te maken hebben, die zitten niet vast, die lopen buiten. Ik heb vier maten naast me bij de Bierexpress en tien seconden daarna kwam de tweede vlaag van onze groep, die zagen Carlo staan en zijn met hem gaan vechten en dat is fout gegaan. Op dat moment rende ik dertig meter verderop, achter Ruben aan.'

Mees denkt dus dat de verantwoordelijke voor de dood van Carlo gezocht moet worden in wat hij noemt 'de tweede brigade' of 'de tweede vlaag'. Die bestond uit Lukas, Lars, Stan en Martijn.

Als hij in het najaar in de gevangenis in Rotterdam een van zijn beste vrienden op bezoek heeft, herhaalt hij nog een keer die theorie: 'Maar ja, weet je wat het is, wat het moeilijke is? Stan, Lars en Luukie, geloof me, zij zijn de daders. Maar ik weet echt niet, ik denk het. Ik denk dat zij wel, zij weten in ieder geval meer.'

Mees is boos op Lukas, maar zal hem niet verraden. Dat is zijn eer te na: 'Ja man, Luukie, kankerlijer, kankerlijer. Ik zit hier door hem, man. Weet je wat het is? Als ze mij niet hadden gepakt voor die doodslag, dan had ik precies dezelfde dingen op mijn naam staan als Kaan en Daan, dus dan was ik nu free. En uh... als hij gewoon... het is fucked up dat niemand heeft gezien... maar ik ga niet snitchen. Maar het is jammer gewoon, dat dat verhaal niet eerder naar boven is gekomen. Dan zat hij hier nu, de lul.'

Bij een andere gelegenheid zegt hij tegen bezoekers over Lukas: 'Want weet je wat het is, hij... hij uuhm, heeft sowieso Carlo geraakt en hij weet sowieso wie het wel heeft gedaan.'

Mees' uitgebreide theorie wijkt af van de wijze waarop veel van de andere jongens verklaringen afleggen: die zeggen eigenlijk niet of nauwelijks iets over elkaar, of over hoe zij denken dat het gevecht verliep. De verklaringen van Mees over zijn eigen aandeel in het geweld geven in ieder geval het idee dat hij vrij open en eerlijk vertelt over voor hemzelf belastende feiten. Het verhaal

van Mees dat hij achter Ruben aan rende, en dus niet bij Carlo was, komt zoals gezegd overeen met dat van een belangrijke getuige: Ruben zelf.

De politie maakt niet veel werk van de theorie van Mees. Wel leggen ze zijn opmerkingen later voor aan Stan. Die doet ze af als 'dikke onzin'.

Politie: 'Wat bedoelt Mees hiermee?'

Stan: 'Dat hij denkt dat wij het zijn, neem ik aan.'

Politie: 'Is dat gerechtvaardigd?'

Stan: 'Nee. Ik wil misschien wel een time-out.'

Die time-out krijgt hij. Na de pauze is 'ik weet niks. Niks met zekerheid' zijn finale antwoord. Het type reactie van een verdachte zoals je dat vaker ziet in deze zaak. Op lang niet alle vragen volgt een antwoord, ook al lijkt dat antwoord voor de hand te liggen. Regelmatig houden de verdachten hun mond en berusten in stilte. Alle verdachten hebben in de rechtbank altijd ontkend betrokken te zijn bij Carlo's dood.

'Eén gek complot'

Vrijdag 21 januari 2022 is een heuglijke dag voor Mees en Hein. Na vijf maanden in de cel mogen ze naar huis om het proces in vrijheid af te wachten. De rechter in Lelystad ziet bij de tweede pro-formazitting onvoldoende bewijs om beide jongens langer vast te houden. Hein blijft verdacht van doodslag, bij Mees is die verdenking een stuk minder sterk geworden. Het Openbaar Ministerie is teleurgesteld over het rechtbankbesluit. 'Het is niet aan de samenleving uit te leggen als deze jongens vrijkommen,' zei de officier van justitie in de rechtbank.

Sanil blijft als laatste gevangenzitten, onder andere wegens het dna-spoor op zijn schoen. Dat lijkt te bewijzen dat hij Carlo heeft geschopt. Het OM wijst er ook op dat getuigenverklaringen suggereren dat Sanil een grotere en meer leidende rol heeft gespeeld bij de vechtpartij.

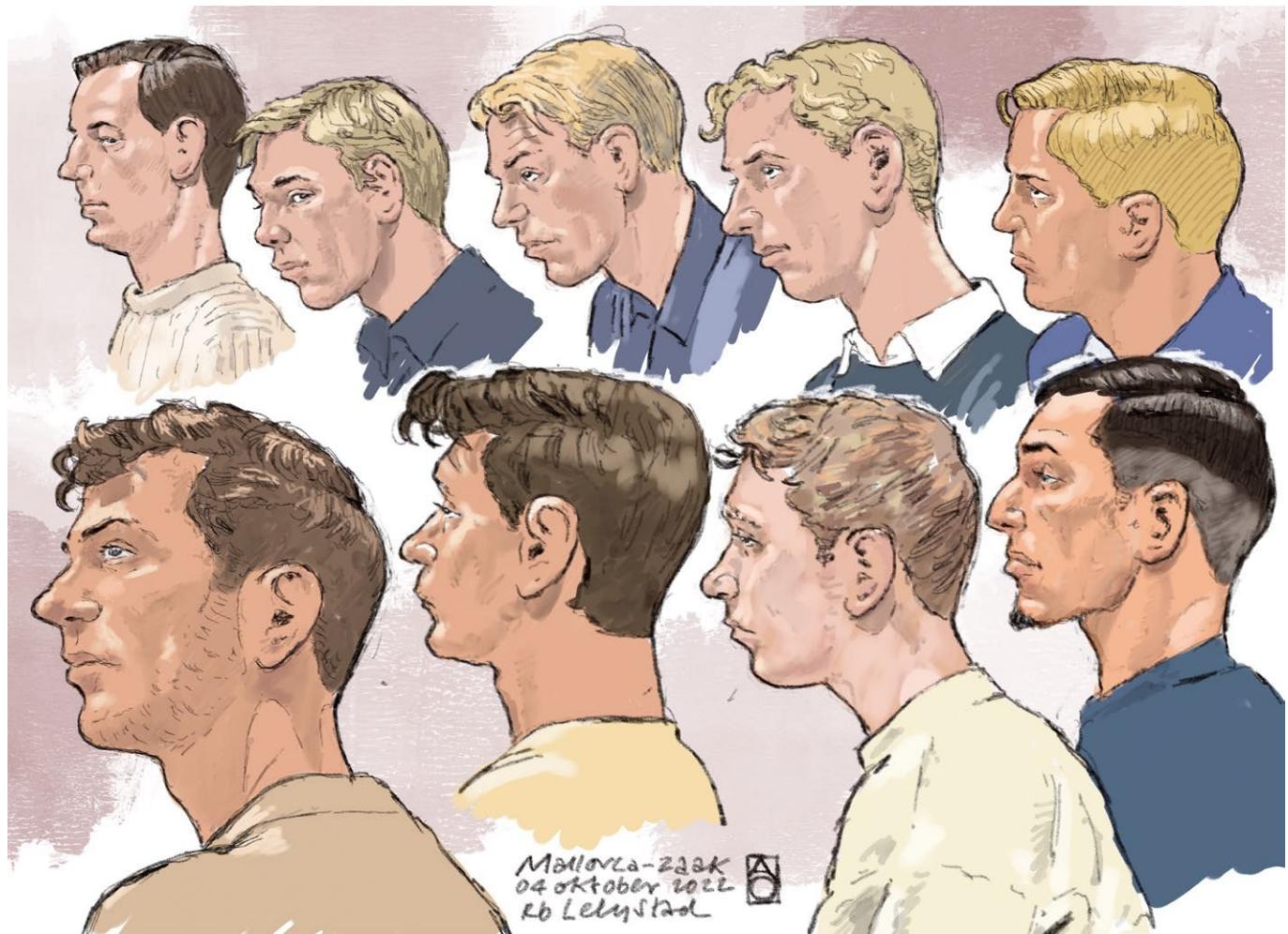
Na de zitting rijden Sanil en Mees gezamenlijk in een arrestantenbus terug naar de gevangenis. De eerste halte is Alphen aan den Rijn, Sanils tijdelijke onderkomen. Hun gesprek wordt ook deze keer opgenomen. Mees stompt van vreugde hard op de deur. Hij schreeuwtt dat hij naar huis mag. Maandag lekker naar de Mac. Sanil is beleefd als altijd en zegt dat hij blij voor Mees is. Zelf baalt hij. Hij moet nog drie maanden zitten. Terwijl hij ervan overtuigd is dat hij niks met Carlo's dood te maken heeft.

Sanil: 'Je moet je beseffen, als je in mijn schoenen staat en je ziet het allemaal en je weet, je hebt het zelf niet gedaan, dan lijkt dit allemaal doorgestoken kaart, alsof ze jou allang moesten hebben.'

Mees: 'Ja, precies. Maar wat had je gedaan als je het wel was?'

Sanil: 'Bro, ik had bekend, bro. Ik had toch niet jullie vast laten zitten daarvoor?'

Mees oppert dat 'de tweede vlaag' met Carlo moet

hebben gevonden. Sanil bevestigt dat idee: 'Wij waren die eerste vlaag, wij liepen daar en wij gingen toen allemaal door naar Javier, weet je wel?'

Mees: 'Zij geloven nog steeds, Sanil, dat wij één gek complot hebben met zijn allen, toch?'

Sanil: 'Ja man.'

Mees: 'En de enige boys die een complot hebben, dat zijn die drie, vier guys achter ons die het wel hebben gedaan. En omdat wij ook die avond allemaal dachten dat Javier het was, ging daar alle aandacht heen, snap je?'

Sanil: 'Klopt, klopt.'

Mees: 'En toen hebben zij gewoon sneaky elkaar waarschijnlijk een keer aangekeken, terwijl wij aan het discussiëren waren, van ey snel snel ai, en dat is gewoon, tot nu toe is dat nog gelukt.'

Ze stellen vast dat politie en justitie helemaal op het verkeerde spoor zitten.

Sanil: 'Kijk, weet je hoe ik het zie, Mees?'

Mees: 'Ja.'

Sanil: 'Er is een puzzel toch?'

Mees: 'Ja ja ja.'

Sanil: 'Als jij die puzzel helemaal goed legt, dan heb jij het hele plaatje toch?'

Mees: 'Ja.'

Sanil: 'Maar die puzzel, als je hem andersom draait, soms past die als je een beetje drukt toch?'

Mees: 'Ja ja ja.'

Sanil: 'Hun doen die puzzel nu helemaal verkeerd.'

Mees: 'Ja ja ja.'

Sanil: 'Dan krijg je er een heel verkeerd plaatje uit.'

Mees: 'Klopt.'

Sanil: 'Bro ja man, stel je voor: die puzzel is van een paard, dan zit die kont nu bij het gezicht.'

De jongens lachen.

Alle verdachten in de rechtszaal op 4 oktober 2022.

Onbevredigend

Tijdens het proces op woensdag 5 oktober 2022 willen de rechters uiteraard weten wie Carlo schopten en sloegen. Ze vragen het talloze keren. Aan alle verdachten. De antwoorden zijn ontwikkeld, onbevredigend en geven bovenal geen duidelijkheid. De lijn van het OM is duidelijk: Sanil, Hein en Mees zijn de daders. Toch houden de rechters zelf een open blik. Is er niet een andere verklaring mogelijk? Zijn er toch niet andere daders uit de Hilversumse groep? En waar zouden die dan gezocht moeten worden?

In het dossier hebben ze de opmerkingen en speculaties van Mees gelezen. Hij vermoedt dat 'de tweede vlaag', zeg maar de tweede lijn, van de Hilversumse groep met Carlo vocht. Mogelijk gemaakt door de ruimte die ontstond omdat de eerste lijn van Hein, Sanil, Daan en Mees zich bezighield met Timo, Javier en Ruben. De tweede vlaag of lijne wordt volgens Mees gevormd door Lukas, Lars en Stan.

Deze theorie werd niet verder onderzocht ➤

Een foto aan een boom aan de boulevard in El Arenal op Mallorca herinnert aan de plek waar Carlo Heuvelman door uitgaansgeweld om het leven kwam.

door het OM. De officier van justitie reageert een paar jaar later zelfs licht verbaasd als dat scenario in een gesprek hem wordt voorgelegd. ‘Het is geen theorie of scenario geworden,’ zegt officier Bart Nitrauw.

Een ander scenario had nog kunnen zijn dat er naast de Hilversummers en de Waddinxveners nog andere personen op de boulevard liepen die een klap of schop uitdeelden. Er zijn echter geen aanwijzingen dat er nog een andere dader aanwezig was op de plaats delict.

Een nogal vergezochte mogelijkheid zou zijn dat Carlo misschien een klap heeft gehad van iemand uit zijn eigen groep, of iemand die helemaal niet in beeld is in het onderzoek, maar daar zijn geen aanwijzingen voor. ‘Er is geen enkel aanknopingspunt voor een ander scenario dan dat het geweld uit de groep van de verdachten kwam, gewoon niets,’ stelt Nitrauw beslist. ‘En daar hebben we het dan ook mee te doen.’

Binnen die kaders is Mees’ theorie nog steeds interessant, vinden ook de rechters. Ze willen van Mees weten waar zijn bespiegelingen toe leiden, maar daar durft hij bijna geen antwoord op te geven. Hij formuleert zeer omzichtig en lijkt een terugtrekkende beweging te maken. ‘Definitief zou ik het niet per se weten. Ik weet één ding zeker: dat ik het niet was. Voor de rest zou ik het echt niet weten.’

Wat wil hij nu precies zeggen als hij in de afgelopen gesprekken beweert dat de verkeerde jongens vastzitten? Hij lijkt specifieke informatie te

hebben, houden de rechters hem voor. ‘Ik heb speculaties gehad,’ zegt Mees. ‘Maar sommige speculaties heb ik nu niet meer. Ik ben een beetje gestopt met zelf speculeren. Ik werd er een beetje gek van. Ik wil het ook weten.’

Hij zoekt naar woorden. Zijn advocaat fluistert hem wat in. Mees praat door: ‘Ik heb heel erg geprobeerd om erachter te komen, vooral toen ik in detentie zat. Wat ik toen dacht, daar ben ik het nu niet meer helemaal mee eens.’ Nieuwe stukken in het dossier zijn daar de oorzaak van. Maar wat precies? Het blijft stil. Mees vindt het lastig. ‘Het kan een zwaar iets zijn om iemand te verdenken,’ zegt hij. ‘Op basis van speculatie, daar ben ik mee gestopt.’

Hoe denkt hij dan dat de puzzel ligt, willen de rechters weten. Zijn advocaat vraagt om schorsing. Zij vindt dat er om de hete brij heen wordt gedraaid en wil vijf minuten overleggen. Dat moet beneden in het cellenblok. Als Mees terugkeert, geeft hij een summiere verklaring. Dat hij na de vechtpartij veel is gaan praten met mensen ‘om erachter te komen hoe het precies zit’. Wat hij vervolgens zegt, is opvallend: hij merkte terughoudendheid bij Stan, Lukas en Lars.

‘Goh,’ vraagt de voorzitter. ‘Waarom noemde je die eerst niet en kom je nu concreet met drie namen?’

Mees zegt dat hij het spannend vond om iets te noemen en te speculeren, maar dat zijn advocaat zei dat hij eerlijk kon zijn. Mees vindt dat hij heeft vastgezet op basis van speculatie en dat zit hem dwars. Hij voelt dat de groep ‘tegen hem is geweest’ en er een beeld is neergezet waar hij het niet mee eens is. Daarom vindt hij speculeren moeilijk: ‘Straks krijg ik weer dingen over mij heen.’

Stan krijgt later de kans om op die opmerkingen te reageren, maar wijst die suggestie van de hand. Hij merkt op dat Mees zichzelf wilde beschermen: ‘Een kat in het nauw maakt rare spongen.’ Lukas laat zijn advocaat het werk doen. Die noemt Mees’ theorie ‘pure speculatie’. Namens Lars doet advocaat Niek Hendriksen het woord: ‘Lars wordt niet vervolgd voor het incident waarbij Carlo om het leven is gekomen, dus mijn indruk is dat de officieren van justitie een andere kijk op de zaak hebben dan Mees.’

Getuige Eline

Maar kan Mees een punt hebben met zijn theorie? Als het inderdaad zo is dat na de eerste klappen de beide eerste lинies wegvalen omdat ze respectievelijk op de vlucht slaan en achtervolgen, is het logische gevolg dat Carlo en Patrick oog in oog staan met wat Mees ‘de tweede vlaag’ noemt. Die bestaat, in zijn versie, uit Lukas, Lars, Stan en Martijn.

Dat idee wordt ondersteund door de verklaring

die ooggetuige Eline, de reisleidster, in januari 2022 bij de rechter-commissaris heeft afgelegd. Zij is de getuige die het gevecht van zeer nabij heeft meegemaakt. Ze vertelt dat ze op de hoek van de Bierexpress stond: 'Ik zag een hele grote groep jongens aan komen rennen. Een aantal van die jongens renden door, langs mij. Een aantal jongens stopten vlak bij waar ik stond. Zij gingen in gevecht met een jongen die daar stond. De jongen die ik van dichtbij zag, werd geslagen op zijn gezicht. Die jongen was Carlo.'

Eline zegt dat de afstand tussen haar en Carlo ongeveer vijf meter was. De rechter-commissaris vraagt door:

R-C: 'Wat gebeurde er toen?'

Eline: 'Er kwam een groep aanrennen, waarbij een deel stopte bij de jongen die schuin rechts voor mij stond. De rest die door rende, splitste zich ook weer op naar de linker- en de rechter-helft van de weg.'

R-C: 'Uit hoeveel personen bestond de hele groep?'

Eline: 'Ik weet het niet precies, maar ik denk acht of negen jongens.'

R-C: 'Hoeveel jongens renden toen vervolgens voorbij?'

Eline: 'Dat weet ik ook niet precies. Er stopten, denk ik, vier jongens. De rest rende door en splits-te zich ook weer op.'

R-C: 'Wat zag u dat er gebeurde?'

Eline: 'Ik zag dat iemand uit de groep die aan kwam rennen op het hoofd sloeg van de jongen die daar al stond. Hij werd vol in het gezicht geslagen door één jongen.'

Deze gang van zaken lijkt veel op het scenario dat Mees schetst. Het is aannemelijk dat de eerste groep wordt gevormd door de jongens die 'voorop' stonden: Mees, Sanil, Hein en Daan. Waarschijnlijk ook Kaan. De tweede vlaag stopt bij Carlo, slaat hem neer en schopt hem een aantal keer. Eline ziet de jongens op Carlo intrappen, waarbij één persoon op het hoofd richt: 'Het waren drie of vier jongens. Alle jongens die bij hem stonden, trapten hem. Ik heb gezien dat een jongen specifiek tegen zijn hoofd trapte, maar de rest trapte ook.'

Terwijl de jongens op Carlo intrappen, ziet Eline dat verderop in de straat op twee plekken ook gevochten wordt. 'Er was links van mij ook een onrustig gevechtje en aan de overkant van de straat ook, maar dat was te ver weg.'

Mees heeft zijn theorie nooit echt voor het voetlicht gebracht. Vandaag is hij door de rechter uitdrukkelijk uitgenodigd om zijn gedachten uit te spreken. Hij aarzelt. Hij durft het niet. Hij doet het niet. Of hooguit halfslachtig. Ook in zijn verhoren was hij altijd voorzichtig, bang om zijn vrienden valselyk te beschuldigen of te verraden. Hij nam op de koop toe dat hij daardoor verdach-

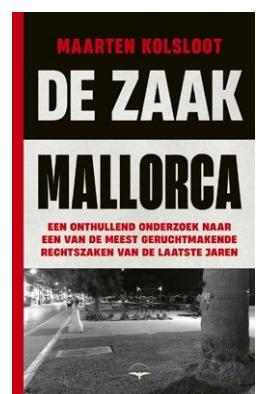

Ook in zijn verhoren was Mees altijd voorzichtig, bang om zijn vrienden valselyk te beschuldigen of te verraden. Hij nam op de koop toe dat hij daardoor verdachte bleef

te bleef. Zoals meer verdachten deden. Ook Hein en Sanil hadden hun hachje kunnen redden, of een poging daartoe kunnen doen, door te vertellen wie zij denken dat de dader wél is. Zij zeggen immers al maanden vast te zitten voor iets dat ze niet hebben gedaan. Waarom zouden ze er niet alles aan doen om van dat stempel af te komen? Ook als het betekent dat je vertelt over een vriend die wel schopte of sloeg? Zij laten die kans schieten, Mees ook.

Dat is zeker in het geval van de laatste jammer, want verschillende getuigenissen bieden interessante aanwijzingen dat Mees' scenario kan kloppen. Wellicht had het kunnen leiden tot een andere visie op het gevecht bij de Bierexpress. Of tot meer onderzoek.

Dat komt er allemaal niet. Het moment gaat voorbij. De drie hoofdverdachten blijven Hein, Mees en Sanil en de situatie rondom Carlo blijft lastig exact te duiden. ✕

De Zaak Mallorca
Maarten Kolsloot
Uitgever Thomas Rap
€22,99

MIJNEN VEGEN IN PLAATS VAN OOGSTEN

ALSEEN BOER MET KIESPIJN

FOTOGRAFIE IVAN SAMOLOV/AFP
TEKST REDACTIE

Dankzij zijn gigantische graanproductie staat Oekraïne bekend als de broodmand van Europa. Maar na drie jaar oorlog ligt die vruchtbare grond bezaaid met explosieven, waarvan het leeuwendeel ook nog eens op scherp staat. Het opruimen ervan is een dure en tijdropende klus en vaak ook – aangezien de oorlog voorlopig nog niet ten einde is – dweilen met de kraan open.

Een explosievenruimer bestuurt op afstand een tractor die over de akker rijdt om onontplofte granaten, bommen of landmijnen onschadelijk te maken.

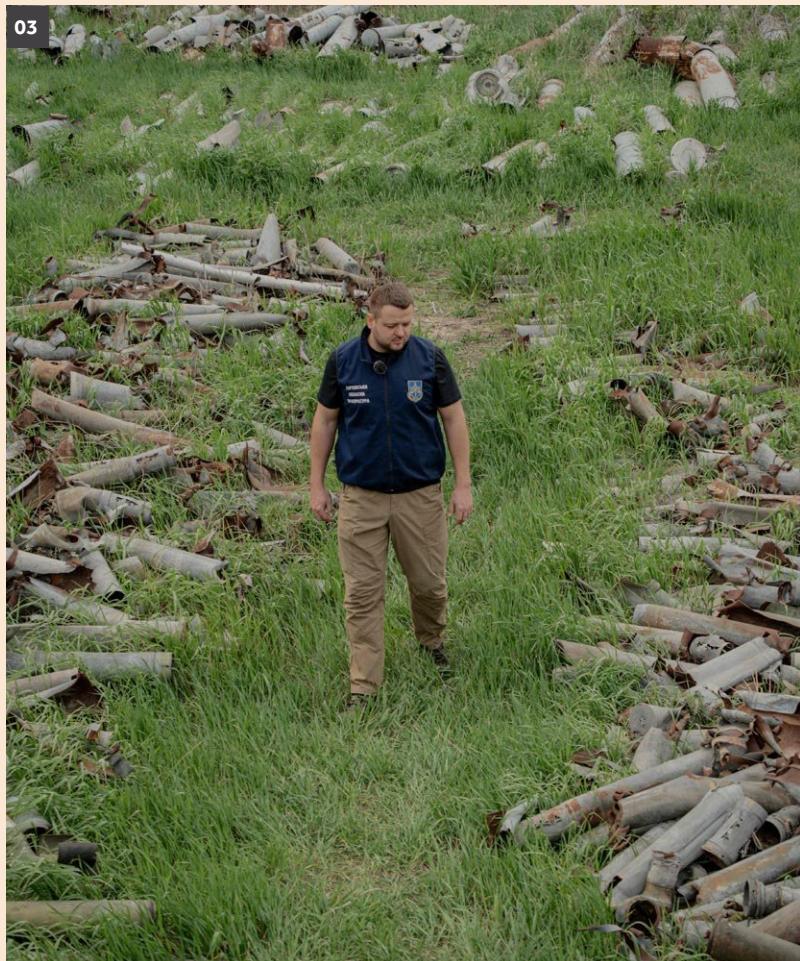
MIJNEN VEGEN IN PLAATS VAN OOGSTEN

01

02

03

01 Sergei Slavinsky van de Nationale Politie laat zien hoe de apparatuur werkt om landmijnen mee te detecteren en tot ontploffing te laten brengen.

02 Eerst een teambesprekking, daarna sturen deze omgeschoolde politieagenten de GCS-200 (een soort kleine bulldozer voor ontmijningswerkzaamheden) het land op.

03 Al die opgeruimde Russische raketten moet je ook ergens kwijt kunnen, vaak wordt simpelweg een veld gebruikt als tijdelijke opslagplaats.

04 Op een akker in het zuiden van het land werken specialisten van HALO Trust, een ngo die is gespecialiseerd in het opruimen van landmijnen in (voormalige) conflictgebieden.

05 Andrei Ilkiv, hoofd van de Explosieven Opruimingsdienst in Lviv, verloor zijn been door een landmijn. Naast hem staat de GCS-200.

06 Een deel van de bedieningsapparatuur van de GCS-200.

07 Dit bordje dat waarschuwt voor de aanwezigheid van landmijnen staat in de achtertuin van de familie Sysenko in Charkiv.

08 Boer Igor Kniazev (45) laat zijn akker zien. Duidelijk is te zien welk deel al is ontmijnd en welk deel nog niet.

04

05

06

07

08

TEKST LUUK KOELMAN
FOTOGRAFIE US AIRFORCE E.A.

DE MAN OP DE BERG

Op 14 juli 2025 zou hij zestig zijn geworden. Maar sergeant John Chapman stierf ruim twintig jaar eerder, hoog in de bergen van Afghanistan. Hij redde een SEAL-team, vocht daarna alleen verder en redde ook nog de leden van een Quick Reaction Force. Zijn daden, gefilmd door een drone, leverden hem postuum de Medal of Honor op. Dit is zijn verhaal.

Maandag 4 maart 2002, 02.45 uur

In het pikkerdonker zet een Amerikaanse MH-47 Chinook de daling in naar de bovenste flanken van de Takur Ghar, een 3200 meter hoge berg in het zuidoosten van Afghanistan. De puist is ruig, rotsachtig en kaal. Doel van de missie: een observatiepost inrichten op de top, met zicht op de Shahi-Kot-vallei. De plek waar Al Qaida zich schuilhoudt. Aan boord van de zware transport-helikopter bevinden zich zes Navy SEALs en één combat controller: de 36-jarige John Chapman. Hij is de man met de radio, verantwoordelijk voor het inroepen van luchtsteun.

Dit is zijn laatste tour. Dat heeft hij zijn vrouw Valerie beloofd. Het is mooi geweest, te lang schitterde hij door afwezigheid. Voortaan wil hij thuis zijn en zijn dochtertjes zien opgroeien. 4 en 7 jaar oud zijn ze nu. Ouderavonden, de schoolmusical. Wat is er mooier dan dat?

Maar nu is hij hier. Het is een maanloze nacht. Het gebrul van de motor vult het ruim volledig. Even eerder is de hele cabine tot leven gekomen. Helmen op, voor de allerlaatste keer alle wapens gecontroleerd. Ook al is tijdens de briefing verteld dat de landingszone 'veilig' is.

Maar als de Chinook enkele meters boven de sneeuw hangt, laadklep open, barst de hel los. De berg blijkt in handen van Al Qaida. De strijders liggen klaar, met hun draagbare raketwerpers en machinegeweren.

De eerste raket slaat in achter de cockpit. Een vuurbal, vlammen. Direct daarna slaan nog drie granaten in. De Chinook schudt en trilt. Het staal kraakt. Een van de SEALs, Neil Roberts, verliest zijn evenwicht. Hij glijdt van de laadklep en tuimelt meters naar beneden. Weg is hij, verdwenen in het zwart van de nacht.

De beide piloten weten de helikopter omhoog te trekken. Het nerveuze geklapwiek van de beschadigde rotor. 11 kilometer verderop volgt een gecontroleerde noodlanding. De mannen weten wat hen te doen staat. Roberts is nog steeds daarboven. Alleen, omsingeld. Het hele team wil terug naar de berg. Want of hij nu leeft of niet: *nobody stays behind*. Chapman grijpt zijn radio en roept een tweede Chinook op. Er is geen tijd te verliezen.

04.45 uur

Opnieuw naderen de mannen de berghelling. Weer barst het vijandelijke vuur los. Chapman springt als eerste uit de buik van het toestel, de vijf SEALs volgen. Het is aardedonker, dat is hun enige troef. Zij hebben nachtkijkers, de Al Qaida-strijders niet. Die vuren op goed geluk op het silhouet van de helikopter. Chapman duikt achter een rotsblok en probeert verbinding te maken met het Tactical Operations Center (TOC). Luchtsteun inroepen, coördinaten doorgeven. Maar niemand antwoordt. Enkel ruis op de lijn.

Vanuit een bunker hoger op de berg ratelen de

**Combat controller
John Chapman.**

AK-47's. De vijf SEALS trekken het meeste vuur. Zij hebben iets verderop dekking gezocht. Niet goed, weet Chapman. Hij neemt een besluit. De vijand zit hoger. En wie van boven schiet, wint. Dan zijn de SEALS *sitting ducks*. Dus moet hij omhoog, het vuur tegemoet. Bovendien weet hij dat Roberts daar ergens moet liggen.

John begint aan de klim richting de bunker, wadend door kniehoge poedersneeuw. Hij kijkt niet om, vraagt niet wie volgt. Hij richt zijn M4 op de bunker, vuurt, duikt weg. Komt weer overeind, vuurt weer. Alles kort en beheerst. Trefzeker. Het is de cadans van duizenden uren training.

John bereikt de bunker. Daar schakelt hij twee zwaarbewapende Al Qaida-strijders uit. Direct achter de bunker treft hij het levenloze lichaam van Roberts aan. Een enkel schot door het achterhoofd. Waarschijnlijk geëxecuteerd.

John verschanst zich tussen enkele rotsen boven de bunker. Vanaf daar lukt het hem wel om radiocontact te krijgen met het TOC. Hij geeft de vijandelijke coördinaten door aan een AC-130, een vliegend fort met zware kanonnen en precisiwapens. Ook roept hij een Quick Reaction Force op.

SEAL 'Slab' heeft zich intussen bij hem aangesloten. Het vijandelijke vuur komt nu niet alleen vanuit een tweede bunker, maar ook vanaf de flanken. Chapman en Slab liggen in een trechter, op nog geen 12 meter van de vijand. Handgranaten vliegen nu over en weer. Doffe dreunen van explosies. De chaos is compleet.

'Allahu Akbar!' Een Al Qaida-strijder stormt op Chapman en Slab af. John draait, zijn ogen verscholen achter zijn nachtkijker. Hij richt de laser van zijn M4 op de borst van de strijder en haalt de trekker over. De man zakt als een lap-penpop in elkaar.

Ze moeten verder. Chapman komt uit zijn dekking en werkt zich verder omhoog door de sneeuw, in de richting van de tweede bunker. Slab volgt op zo'n 10 meter. De lopen van hun M4's speuren de rotsformaties af naar doelwitten. De één links, de ander rechts. Af en toe vuren ze.

Dan, plots, verstart Chapman. Een klap in zijn

zij. Niet scherp, meer dof. Alsof iemand hem van binnenuit omver probeerde te duwen. 'Waar kwam dat vandaan?' weet hij nog uit te brengen. Dan wordt alles zwart.

Slab ziet Chapman in elkaar zakken. Het lampje op zijn helm – alleen zichtbaar voor nachtkijkers – knippert nog, maar beweegt niet meer. Plots zwelt het vijandelijk vuur aan. Vóór Slab slaat een hagel aan kogels uiteen op de rotsen. Tientallen vijandelijke strijdsters, op zijn minst. Hun kalasjnikovs ratelen. Een andere SEAL kiest positie op een rots vlakbij. Hij geeft dekking met felle vuurstoten uit zijn M60-machinegeweer, maar wordt bijna direct geraakt in beide benen. Slab hoort hem gillen van de pijn, geen tijd te verliezen. Hij moet kiezen. Chapman ligt daar, 10 meter verderop. Bewegingloos. Dood. Onmogelijk hem te bereiken. Dus kiest Slab voor zijn mitraillieurschutter. Hij trekt hem samen met een andere SEAL uit de vuurlinie. Weg hier. ➤

**Postuum kreeg
Chapman deze
Medal of Honor, de
hoogste militaire
onderscheiding die
de VS kent.**

CHAPMAN EN SLAB LIGGEN IN EEN TRECHTER, OP NOG GEEN 12 METER VAN DE VIJAND. HANDGRANATEN VLIEGEN OVER EN WEER. DOFFE DREUNEN VAN EXPLOSIES. DE CHAOS IS COMPLEET

Chapman hield als eenmansleger lang stand tegen een groep Al Qaida-strijders, maar moest zijn heldendaden toch met de dood bekopen.

Hoog boven de berg cirkelt een ongewapende Predator-drone, uitgerust met infraroodcamera's. Een stille getuige. Die registreert hoe de drie SEALs hun twee zwaargewonde kameraden tussen zich in slepen. En hoe de Chinook even later weer opstijgt. De gehele mislukte reddingsoperatie duurde exact 13 minuten.

04.58 uur

Chapman is dan vermoedelijk niet één, maar twee keer geraakt. Alleen het oog van de drone ziet hem nog: een stipje dat na enkele minuten weer begint te bewegen. Hij lijkt zich omhoog te duwen, maar valt dan weer neer. De bergtop krielt van de Al Qaida-strijders. Ze hebben het hogere terrein nog steeds in handen.

Dan, eindelijk, opent vanaf grote hoogte een AC-130 het vuur. Gedreun van inslagen. De brute vuurkracht gecombineerd met chirurgische precisie geeft Chapman even lucht.

Om 05.20 uur meldt hij zich via de radio. Zijn stem zwak, maar helder. Omsingeld. Tientallen

vijanden. Hij houdt nog steeds stand. In zijn een-tje, met de radio in één hand, zijn M4 in de ander. De sneeuw is verraderlijk, af en toe glijdt hij weg. De scherpe rotsen snijden in zijn vlees. Maar hij blijft bewegen.

Even later wordt hij opnieuw geraakt. In zijn zij. En in zijn bovenbeen. De pijn is dof en warm. Zijn hart hamert. Hij weet dat hij bloed verliest. Hij voelt het niet, maar hij weet het. Een schot schampt zijn helm. Chapman zoekt dekking. Een explosie. Ze bestoken hem nu met granaatwerpers. Hij ademt zwaar. De kolf van zijn M4 kleeft van het bloed.

Het is een eenmansstrijd die uiteindelijk meer dan een uur zal duren. De dronebeelden tonen het gevecht als een soort van trage choreografie: Chapman die richt, vuurt, in elkaar zakt. Weer opstaat. Om hem heen beweegt de vijand. Maar hij blijft schieten. Soms een salvo. Dan weer een korte vuurstoot. De tussenpozen verraden dat zijn energie oprukt. Of zijn munitie. Of allebei. John wordt opnieuw geraakt, meerdere keren. Door kogels, door granaatscherven. Toch blijft hij vuren. Een Al Qaida-strijder stort zich op hem. Een man-tot-man-gevecht. John wint.

06.13 uur

Het eerste licht. Chapmans munitie is bijna op. Dan hoort hij het gebrom van een helikopter. De Quick Reaction Force. Met aan boord negentien Rangers, een Air Controller en drie man special tactics.

Maar ook zij komen zwaar onder vuur te liggen. De boordschutter wordt doorzeefd. Beide piloten raken zwaargewond. Chapman, nog steeds in dekking, ziet hoe de heli crasht in een wolk van sneeuw. Hij weet wat nu gaat komen. Rangers die uit het wrak struikelen. In open veld. Om daar een voor een te worden afgeschoten. Johns intuïtie, ervaring en zenuwen – alles in hem schreewt het uit: dit gaat mis.

Hij haalt een rookgranaat van zijn riem. Trekt de pin. Gooit. Hoest. Ziet hoe de gele rook zich langzaam uitrolt over de sneeuw. Heel even denkt hij aan het gele hartje op zijn hand, onder zijn handschoen. Met een viltstift getekend door Brianna, de jongste. 'Voor op reis,' had ze gezegd. 'Dan ben ik altijd bij je.'

Dan komt John overeind. Hij stapt uit zijn dekking, al schietend. Waarom? Niemand weet het precies. Misschien omdat iemand het moet doen. En hij, misschien wel beter dan wie ook, wist hoe.

PRECIES OP DAT MOMENT TREFT MITRAILLEURVUUR HEM. EEN KOGEL DOORBOORT ZIJN AORTA. JOHN VALT ACHTEROVER. NOG GEEN 10 SECONDEN LATER IS HIJ DOOD. GEEN HEROÏEK, GEEN VLAG, NIETS – ALLEEN DE WIND DIE LANGS DE BERGKAM HUILT

Het plan werkt. De vijand draait zich naar hem toe. John schiet. Zijn laatste magazijnen. Een voor een. Een salvo. En nog een. En nog een. De sneeuw klontert aan zijn handschoenen. Zijn zicht is troebel. Hij likt zijn lippen – ijzersmaak. Hoe traag zijn motoriek geworden is... Een kogel snijdt langs zijn schouder. Hij verandert van positie, de benen zwaar.

Intussen kruipen de Rangers uit de helikopter. John vuurt opnieuw. De wind trekt aan zijn jas. Terwijl hij de salvo's uit zijn M4 zoveel mogelijk spreidt, dient een volgend beeld zich aan. Het is bijna alsof hij hallucineert. Samen met Kevin, zijn broer. Het ijs achter het huis. Dun, verboden terrein. Ze gingen toch. Hij zakte erdoor, Kevin trok hem eruit. Ze kwamen thuis, druipend stonden ze op de drempel. Moeder zei niets en reikte enkel een handdoek aan.

En dan, terwijl hij zijn laatste magazijn leegt, sluipen ook de laatste herinneringen binnen. Als in een roes. Zijn dochertje Madison dat voor het eerst ‘papa’ zegt. Een winterwandeling met Valerie, hand in hand. Hun voetstappen zacht in de sneeuw. Alles wat hier niet is.

Precies op dat moment treft mitraillleurvuur hem. Een kogel doorboort zijn aorta. John valt achterover. Nog geen 10 seconden later is hij dood. Geen heroïek, geen vlag, niets – alleen de wind die langs de bergkam huilt. En daar hoog boven, in het dunne licht van de dageraad, circelt nog steeds die Predator-drone.

Intussen proberen de Rangers hun doden en gewonden uit het schootsveld te trekken. De lichamen onherkenbaar. Al hun bloed in de sneeuw. Een van hen – Jason – wordt geraakt terwijl hij een gewonde probeert te redden. Hij zakt ineen, zonder geluid.

Intussen roept Gabe, de Combat Controller van de Rangers, luchtsteun aan. ‘Two minutes,’ klinkt

het door de radio. Hij vloekt. In een vuurgevecht is dat een eeuwigheid.

Precies twee minuten later dropt een F-15 zijn precisiebom. De klap is allesvernietigend. De vijandelijke positie wordt weggevaagd. Maar voor Jason is het te laat. Ze vinden hem levenloos, de blik nog steeds gefixeerd op het lichaam van de man die hij probeerde te redden.

Zeven Amerikaanse militairen sneuvelden die nacht en vroege ochtend op de flanken van de Takur Ghar. Twaalf raakten gewond. Niemand weet hoeveel Al Qaida-strijders er omkwamen.

06.55 uur

De Rangers verzamelen hun gewonden op stretchers. Wikkelen de doden in doeken. Even later vinden ze Chapman. Hij ligt op zijn zij, half weggezakt in de sneeuw. Linkerschouder iets opgetrokken, ogen gesloten. De wijsvinger nog aan de trekker van zijn M4. De radio zoals altijd binnen handbereik. Kogelhulzen om hem heen. De kraag van zijn uniform besmeurd met bloed en slijk. Volgens de eerste indrukken moet hij al uren dood zijn. Maar de dronebeelden – pas veel later bekeken – tonen iets anders. Een kwartier geleden vocht hij nog.

De Rangers nemen een lastige beslissing. Er zijn te veel gewonden. Nieuwe orders. Nieuwe vijanden. Dus laten ze John achter. Pas veel later zullen ze terugkeren om hem op te halen.

Een andere ochtend

Diezelfde ochtend. Virginia Beach, 4 maart 2002. De zon komt op boven een stilte buitenwijk. Vogelgeluiden, nat gras, een vuilniswagen in de verte. In de keuken rinkelt een lepeltje in een koffiemok. Een schooltas op de grond. ➤

Op de koelkast een briefje van John, in zijn hoge handschrift: ‘And remember, you’re not allowed to worry. XO –J.’

Valerie Chapman zit aan de keukentafel, haar hand omklemt de koffiemok. De kinderen slapen nog. Het is vroeg, rond zevenen pas. Maar ze heeft nog geen telefoontje van John gehad. Geen update. Geen belletje vanaf de basis in Afghanistan. Vreemd, maar toch maakt ze zich geen zorgen. Soms verdwijnt John gewoon even. Voor een missie. Een training. Voor iets waar zij geen vragen over mag stellen. En meestal duikt hij dan na een paar dagen weer op. Ze is eraan gewend. Aan het wachten. Het niet-weten.

Dat zij op dat moment al weduwe is, weet Valerie niet. Ze drinkt haar koffie. Dan komen de meiden naar beneden gestommeld, Madison en Brianna. Met slaperige gezichten, hun knuffels in de hand. Valerie glimlacht. Zet koffie bij. Veegt de tafel af. Tijd voor ontbijt.

Maar die avond is alles anders. Twee mannen, strak in uniform. Casualty Notification Officers. Valerie vraagt naar de details. Alles. Geen poespas, geen militaire eufemismen. ‘Hij heeft gevochten tot het einde. En hij heeft levens gered.’ Ze knikt, houdt haar tranen in. Drukt haar vuist tegen haar mond. Niet huilen. Nog niet. De meisjes slapen bij de buren. Onwetend.

John Chapman tijdens een eerdere missie in Afghanistan.

Terugkeer

Het duurt dagen voordat Johns lichaam wordt

**ER IS ONGEMAK. VEEL STILTE.
OOK BIJ DE RANGERS. HET
BEGINT TE DAGEN. ZIJ KWAMEN
OM CHAPMAN TE REDDEN.
MAAR HIJ HAD HÉN GEREDE**

geborgen. Er zijn andere prioriteiten. Andere doden. Andere bergen. Als het recoveryteam eindelijk omhoogklimt, is de strijd om de berg allang verstomd. De zon brandt de sneeuw van de rotsen. Op sommige stenen ligt nog bloed, opgedroogd en zwart als olie. Ze vinden hem precies op de plek zoals aangegeven. Zijn gezicht vervormd door de tijd en de elementen. De blauwe schaduw van de dood.

Maar zijn houding is opvallend. Hier ligt niet iemand die werd overrompeld, maar iemand die niet van opgeven wist. Ze zien de kogelhulzen om hem heen – tientallen. Sporen van beweging. Afdrukken in de sneeuw, alweer half gewist door de wind.

Ze leggen John in een bodybag van zwart nylon. Een van de mannen legt zijn hand op de rits. Heel even, voordat hij hem helemaal sluit. Geen woorden.

De afdaling gaat traag. Er is geen haast. Alleen routine. Een lichaam, een gewicht. Een verhaal dat dan nog geen verhaal is.

Op de basis in Bagram wordt John gelogd als Killed In Action During Initial Assault. In zijn borstzak vinden ze twee haarelastiekjes, roze en paars, van Madison en Brianna.

Er volgt een autopsie. Chapman blijkt zestien keer geraakt. Zeven keer door kogels, de rest door granaatscherven. Analisten snappen er niets van. Het aantal hulzen, het type verwondingen, de inslaghoeken – niets klopt met de veronderstelling dat hij direct dood was.

Ergens op het Pentagon duikt iemand in de dronebeelden. Uren videomateriaal. Lage resolutie. Bewegende stipjes. Een oorlog in pixels. ‘This is him,’ zegt iemand. ‘That’s John.’ Ze zien hoe hij een machinegeweernest uitschakelt. Hoe hij dan stilvalt. Hoe de SEALs zich terugtrekken. Hoe Chapman achterblijft. Na verloop van tijd weer begint te bewegen. Hoe hij kruip, zichzelf

De MH-47 Chinook waarmee Chapman vervoerd werd.

opricht. Vuurt. Neervalt. Weer overeind komt: 'This is where he fights to the end.'

Langzaam begint het verhaal te kantelen. Rapporten worden herschreven. SEALs worden opnieuw geïnterviewd. Want als Chapman niet dood was toen zij hem achterlieten – wat zegt dat dan? Over hun oordeel? Over hun rapportage? Over wat 'kameraden niet achterlaten' in de praktijk betekent?

Er is ongemak. Veel stilte. Ook bij de Rangers. Het begint te dagen. Zij kwamen om Chapman te redden. Maar hij had hén gered.

De ceremonie

Jaren gaan voorbij. En dan, op 26 maart 2018 – Valeries verjaardag – rinkelt de telefoon in Virginia Beach. Het Witte Huis aan de lijn. John krijgt postuum de Medal of Honor. De hoogste militaire onderscheiding die de Verenigde Staten kent. En hij is de allereerste ontvanger wiens heldendaden gefilmd zijn.

Op 22 augustus is het zover. Valerie, Madison en Brianna staan in de oostelijke kamer van het Witte Huis. Buiten schijnt de zon ongenadig fel. Het is zestien jaar na Johns dood. De meeste genodigden kenden hem niet. President Trump zeker niet. Maar hij spreekt de juiste woorden. Helder, gepolijst – ook al komen ze dan van papier. Hij noemt John een 'warrior' en een 'hero'. En dat was hij ook. De president somt de feiten op. Twee vijandelijke posities geneutraliseerd. Meerdere SEALs en Rangers gered. Vuurgevecht hervat ondanks verwondingen. Eén leven voor dat van velen.

Hij overhandigt de medaille aan Valerie. Een klein houten kistje. Ze knikt. Niet dankbaar.

COMBAT CONTROLLERS

Het is niet meer dan een handjevol mannen. Officieel horen ze bij de luchtmacht, maar in werkelijkheid lopen ze mee met de elitetroepen. Het zijn militairen die omhoogkijken terwijl de rest dekking zoekt. Midden in die chaos communiceren ze met vliegtuigen, coördineren luchtsteun en corrigeren inkomenend artillerievuur. Rustig, geconcentreerd en met precisie. Want één fout, één verkeerde coördinaat en je bombardeert je eigen mensen.

Niet boos. Gewoon een knikje. Want wat zeg je op zo'n moment? Bedankt?

Iemand maakt een foto. Er klinkt applaus. Niet luid. Eerder ingetogen en beleefd.

Na afloop druppelen alle genodigden richting buffet. Een congreslid zegt net iets te luid tegen een generaal: 'This is the kind of story America needs.'

Brianna vangt de woorden op. Twintig is ze inmiddels, een jonge vrouw. Ze wil iets zeggen. Dat ze heus wel weet dat papa een held was. Maar dat ze zich na al die jaren zijn stem niet meer kan herinneren. En hoe erg ze dat vindt. Maar ze zegt het niet. Want waarom zou ze? Alles is al gezegd.

Thuis, op de schoorsteenmantel, staat nog steeds die foto. John in T-shirt, glimlachend, tussen twee meisjes in roze pyjama's. En op de koelkast dat briefje, gekruld en vergeeld door de tijd: 'And remember, you're not allowed to worry.' ✕

Gehaaid

JAWS @ 50 – Quentin Tarantino noemt het ‘een perfecte film’, Steven Soderbergh ging 35 keer kijken. Het is niet overdreven om te stellen dat een complete generatie filmmakers door *Jaws* geïnspireerd werd. Toch was ie er bijna niet geweest, blijkt uit de heerlijke docu *Jaws @ 50*. Honderd extra draaidagen, een mechanische haai die niet werkte in zout water, een piepjonge regisseur doodsbang om ontslagen te worden. Maar *Jaws* werd toch een succes door een optelsom van juiste keuzes. Steven Spielberg wilde per se op de oceaan filmen om de geloofwaardigheid te verhogen. De regisseur verwijderde een liefdesverhaallijn, bracht humor aan en huurde gerenommeerde onderwaterfilmers in voor echte haaienbeelden. Uiteindelijk denkt Spielberg zelf dat *Jaws* zo goed werkte omdat het feitelijk een mensenfilm is, geen haaienfilm. Kijk de Indianapolis-scène met Robert Shaw terug en je ziet dat hij gelijk heeft. Wie na anderhalf uur naar nog meer *Jaws* snakt, kan terecht bij de podcast *Fantastische filmlocaties*. Jeroen Huijsdens reisde ervoor naar Martha’s Vineyard om alle plekken te bezoeken waar Spielberg draaide en met medewerkers te spreken. Hij kreeg zelfs Joe Alves te pakken, geestelijk vader van Bruce de nephhaai.

Jaws @ 50 is vanaf 14 juli te zien op National Geographic. *Fantastische filmlocaties: 50 jaar Jaws* staat op onder meer Spotify.

De boer is troef

LESS IS MORE – Wat zullen de mannen van The Inspector Cluzo opgekeken hebben toen ze Neil Young aan de lijn kregen. Dinosaur Senior wilde het Franse duo graag hebben als openingsact voor zijn Europese tour van 2025. En dat snappen we: houthakkershemden, clips in boerenschuren en primaire gitarrrock maken The Inspector Cluzo een uitgeklede versie van Crazy Horse. Ook runnen Laurent en Mathieu hun eigen biologische boerenbedrijf, en dan heb je bij Neil een streepje voor. Net op tijd verscheen vorige maand het nieuwe album *Less is More*, en het is een toepasselijke titel. Dit is rock, teruggebracht tot de essentie. Vette riffs, een stuwend beat en lekker veel lucht in het totaalgeluid. In vier dagen stond het hele album op tape. De soms wat primitieve teksten en het steenkoolengels verhullen een beetje dat dit toch echt uitstekende musici zijn. Zanger Laurent heeft een doorleefd stem met een groot bereik en drummer Mathieu weet altijd wel een boeiend patroon uit zijn simpele kit te halen. Op de beste momenten ('less is more, as stupid as you can') leidt dat tot puike songs. Tijd om te oogsten, heren.

Less is More van The Inspector Cluzo is nu uit, in het najaar speelt de band in de Melkweg.

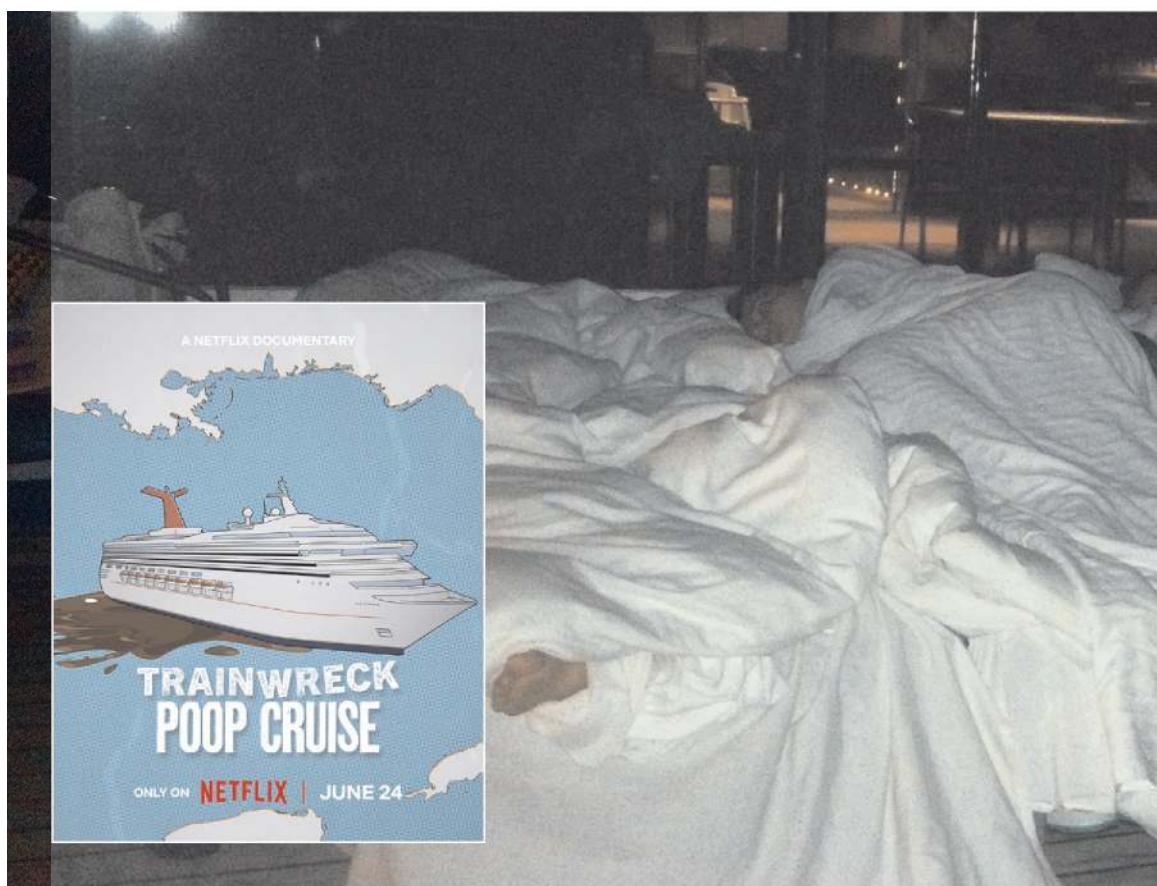
LESS
IS MORE
10 ALBUM
INSPECTOR CLUZO

Cruise met een luchtje

TRAINWRECK: POOP CRUISE – De Netflix-reeks *Trainwreck* behandelt wekelijks een catastrofale gebeurtenis die wereldwijd het nieuws haalde. Zo kwamen dit seizoen al de crackverslaving van burgemeester Rob Ford en de Woodstock-editie van 1999 langs. Fraai is de aflevering *Poop Cruise*, de rampreis met het passagiersschip Carnival Triumph uit 2013. Toen er midden op de Golf van Mexico brand in de machinekamer uitbrak, leek er nog weinig aan de hand. Maar de stroomstoring die volgde, maakte het schip compleet onbestuurbaar. De airco viel uit, het eten bedierf in de koeling en de wc's spoelden niet langer door. Met 4200 man aan boord ontstonden er binnen 48 uur condities die de anarchie benaderden. De verwende Amerikaanse passagiers begonnen direct het overgebleven eten te hamsteren en ligstoelen te claimen. Gratis bier leidde tot knokpartijen en seks in het openbaar. Al gauw piesten en poepen de reizigers in het wilde weg. Toen de Triumph tijdens het wegslepen op zee slagzij maakte, stroomde de uitwerpselen door de gangen. Het wachten is op een filmbewerking van Ruben Östlund, want deze geschiedenis zet de moderne toerist te kakken.

Trainwreck: Poop Cruise is nu te zien op Netflix.

PLAYBOY

PLAYBOY

juli 2025 | nr. 509 | € 8,99 | playboy.nl

INTERVIEW

DIEDERIK EBBINGE

Over rijk worden,
de 'geschifte'
Luizenmoeder-hype
en ja zeggen tegen
gin-tonics

PLAYMATE

OLIVIA

Op vakantie met de mooiste
fysio van Amsterdam

20Q JAN VAN HALST

'Ik dacht: oké, dan
ga ik ook schoppen,
spugen en slaan'

BL uit A
al jaren h
nu staat ze er 2

REPORTAGE

DRUGSOPA JAN

82-jarige
smokkelaar kan
het niet laten

SAM FELDT
COLIN FARRELL
LIAM NEESON

Nu
in de
winkel

Playboy reisde naar Italië met de mooiste fysio van Amsterdam.
Koop ons julinummer nu in de winkel of bestel 'm via tijdschrift.land

Zijn naam blijft rood

'Eind april stond Diogo Jota nog met de kampioensbeker in zijn handen. De Portugese vlag om zijn middel gewikkeld. Een lach van oor tot oor'

Mijn moeder komt de eetkamer binnengelopen en zegt dat er een aanvaller van Liverpool is overleden. Ze heeft haar telefoon in haar hand en tikt op het scherm. Mijn hoofd zegt dat het om een oud-speler gaat. Dat moet wel. Iemand die in de jaren tachtig speelde of zo. Ronny Rosenthal misschien, nee, die is nog te jong. Ian Rush? Nee, ook te jong. Kenny Dalglish? O nee, het zal toch niet. Niet King Kenny. Mijn moeder spreekt de naam van de speler uit. Ze zegt hem compleet verkeerd, waardoor ik hoop krijg. Misschien is het wel iemand anders. Dit móét een misverstand zijn. Maar dan zie ik het nieuws op mijn eigen telefoonscherm: 'Liverpool-speler Diogo Jota (28) en broer (26) omgekomen bij verkeersongeluk.'

Eind april stond hij nog met de kampioensbeker in zijn handen. De Portugese vlag om zijn middel gewikkeld. Een lach van oor tot oor. Nog geen maand geleden won hij de finale van de Nations League met Portugal. Weer die vlag om zijn middel. Twee weken later trouwde hij met de liefde van zijn leven. De vrouw met wie hij drie jonge kinderen had. De armen van zijn oudste om zijn middel geslagen.

De Liverpool-fans waren gek op hem. Als je in het stadion zat, werd zijn liedje vaak als eerste gezongen:

*'Ohhh, he wears the number 20,
He will take us to victory,
And when he's running down the left-wing,
He'll cut inside and score for LFC,
He's a lad from Portugal,
Better than Figo don't you know,
Ohhh, his name is Diogo!'*

Als ik aan Jota denk, denk ik niet alleen aan zijn doelpunten, maar ook aan zijn uiterlijk. Hij zag er altijd wat bleekjes uit, wat ook niet zo gek is voor een Portugees die zijn brood verdienende in Wolverhampton en Liverpool. In een oude column vergeleek ik hem al eens met Roy Makaay, want ook Jota had iets fantoomachtigs. Soms leek hij onzichtbaar, verdween hij uit de wedstrijd, en dan ineens stond hij daar, precies op de juiste plek.

Zijn allerlaatste goal ooit was misschien wel het belangrijkste doelpunt van het afgelopen seizoen. Hij scoorde de enige treffer in een nagelbijtend duel tegen stadsgenoot Everton. Ik kijk er al de hele ochtend naar op YouTube. Via een hakje van Luis Díaz komt de bal bij Jota. En dan begint het slalommen. Eerst tikt hij de bal mee met rechts, dan met links, en uiteindelijk schuift hij hem beheerst met rechts het net in. De verdedigers van Everton lijken te zwaar, te traag – schoenzolen van toffee.

In mijn hart hoop ik nog steeds dat het een misverstand is. Veel Liverpool-fans tikken 'Is Jota echt dood?' in ChatGPT, en heel soms blijft het scherm hangen of duurt het laden lang. Die glitches geven hoop. Heel kort, want het staat al op alle grote nieuwssites. Foto's die gisteren nog kleur hadden, zijn vandaag door beeldredacteuren zwart-wit gemaakt.

Maar zijn naam blijft altijd rood. *

James Worthy
is na lange
omzwervingen
teruggekeerd op
het oude Revu-
nest.

LAAT ZE MEEDOE!

Samen maken
we het verschil
voor een kind!

EEN
EERLIJKE
KANS

Kijk op fondskindenhandicap.nl
of neem contact op via 070-351 27 84
of info@fondskindenhandicap.nl

Volgende week in Nieuwe Revu

NIEUWE **REVU**

Colofon

Hoofdredactie

Danny Koks

Artdirectie

Vincent Sterk

Online

Florine Holtman, Christel van der Spoel

Beeldredactie

Frank Schallmaier

Eindredactie

Edwin Struis

Vormgeving

Antonio Ortega

Secretariaat

Jacqueline Kruimink

Aan dit nummer werkten mee

Ivo van der Bent, Marcel van den Bergh, Andries Jelle de Jong, Luuk Koelman, Maarten Kolsloot, Hein de Kort, Dieuwertje Kuijpers, Bart Nijman, Jarry Popelier, Mark van den Tempel, Leon Verdonchot, James Worthy

Uitgever

Anton Pijper

Redactieadres

Spaklerweg 53
1114 AE Amsterdam
redactie@revu.nl

Social media

@nieuwerevuu

Abonnementen

Zie www.revu.nl/abonnement
of bel 0251-257924

Sales

sales@pijpermedia.nl

Copyright & auteursrecht voorbehoud

© 2025 Pijper Media B.V.
Niets uit deze uitgave mag geheel of gedeeltelijk worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar worden gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever sluit iedere aansprakelijkheid voor schade als gevolg van druk- en zetfouten uit. Zonder schriftelijke toestemming van de uitgever is opname van Nieuwe Revu in een leesportefeuille niet toegestaan.

INTERVIEW

Marianne Zwagerman:
'Ik kijk dwars door het nieuws heen'

JD VANCE

HOE HARD BIJT HET SCHOOTHONDJE VAN TRUMP?

MH17

KEVIN VERLOOR ZIJN OUDERS EN ZET NU HUN RESTAURANT VOORT

PUPER MEDIA
a family business

Nieuwe Revu 29 verschijnt 16 juli

Week van Wilders

'Wat een tragiek: onrecht uit het verleden staan te herdenken, en daarmee toekomstig onrecht faciliteren'

Beste ChristenUnie, NSC en SGP,

Het was de week van Geert Wilders. Hij leidt een fractie waarvan het grootste deel geen ene moer uitvoert. De grootste fractie in de Tweede Kamer, die zelfs bij belangrijke debatten geregeld niemand afvaardigt. SP-Kamerlid Michiel van Nispen sprak er de PVV vorige week nog op aan dat ze voor 144.000 euro per persoon per jaar helemaal niets uitvoeren. Nu vindt de SP ieder salaris boven het minimumloon natuurlijk sowieso te hoog, dat is ook de reden dat SP-Kamerleden zelf na hun lange werkdag elke verdiente euro op het partikantoor in Amersfoort in een spaarpotje komen werpen, waarna Jimmy Dijk ze een kopje tomatensoep aanbiedt. Maar hier had Van Nispen gelijk: iéder salaris is te hoog voor niets doen.

Maar afgelopen week sloeg de PVV opeens toe, en dat was allemaal mogelijk dankzij het falen of het gebrek aan principes van andere fracties. Zo wist de PVV op het laatste moment iets te veranderen aan de hoognodige Woningwet. De PVV voegde er een aanpassing aan toe, waardoor statushouders onder geen enkele omstandigheid ooit nog voorrang kunnen krijgen op een sociale huurwoning. Ook niet als ze een urgentieverklaring hebben, een verklaring om bijvoorbeeld medische redenen, of vanwege dakloosheid, waardoor iedereen in Nederland voorrang krijgt. Iedereen, behalve voortaan mensen met een verblijfsvergunning. Een buitengewoon smerige toevoeging aan een keurige wet, en voor enkele partijen die voor die wet waren, terecht reden om er alsnog tegen te stemmen. Maar de ChristenUnie stemde er toch voor, maar dan 'met de neus dicht'. Zo lust ik er nog wel een paar.

En dan wist Wilders ook de strafbaarstelling van illegaliteit aan de nieuwe asielwetten toe te voegen, dankzij enkele Kamerleden van GroenLinks-PvdA en Partij voor de Dieren, die bij de herdenking van ons slavernijverleden aanwezig waren, en hun wegstrapen van hun stem tegen voorstanders niet goed hadden geregeld. Wat een tragiek: onrecht uit het verleden staan te herdenken, en daarmee toekomstig onrecht faciliteren. Gelukkig voor de illegalen zullen deze Kamerleden ze ooit vast herdenken.

Met het verbieden van illegaliteit is het ook verboden om illegalen te helpen. Een maaltijd of kop koffie geven, medische hulp verlenen, een nacht onderdak: allemaal nu verboden. Dat is iets anders dan helpen om mensen in de illegaliteit te houden. Het is een verbod op medemenschelijkheid. Volkomen terecht heeft het CDA, hoewel voorstander van een strenger migratiebeleid, dan ook tegen de nieuwe asielwetten gestemd. NSC en SGP, ook tegen het verbieden van hulp aan illegalen, lieten zich inpakken door vrome woorden van de minister die pas na het aannemen van de wet aan de Raad van State gaat vragen of 'humanitaire hulp' hiermee inderdaad wordt aangepakt. Ze hebben nu dus gestemd voor een wet waarvan ze niet precies weten wat die inhoudt.

Zo was het de week van Wilders. Dat is niet de verdienste van Wilders zelf, maar vooral de schuld van politici die niet zo scherp zijn als Wilders zelf. ✗

Leon Verdonschot
schrijft boeken,
maakt
documentaires,
presenteert en is
columnist.

lekker

500 restaurants, een nieuwe nummer **1**,
12 nieuwe namen in de top-100, **62** nieuwkomers,
340 pagina's, **47ste** jaargang

Bestel via lekker.nl/bestel

Nu
20%
zomerkorting!

Een zomer vol verhalen!

Vakantie of staycation? Lees wat jij leuk vindt! Met de code **ZOMER20** scoor je 20% korting op een abonnement naar keuze* bij Tijdschrift.land. Wacht niet te lang, deze actie is tijdelijk.

of scan de
QR-Code

Ga naar **tijdschrift.land** en gebruik de kortingscode **ZOMER20** of bel 0251 – 25 79 24 (ma t/m vr 09.00 uur – 17.00 uur)